



Xəbər
Gəncədə
avtoqəza:
meviti
küçədə
qoyub
qaçdılar...
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4 may 2015-ci il Bazar ertəsi № 95 (6123) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Hərb, yoxsa sülh: Qarabağla bağlı seçim anı yaxınlaşır



Beynəlxalq Böhran Qrupu: "Bölgədə təsadüfi müharibə ehtimalı artır"; Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev: "Ermenistan elə bir tənqibata el atdı ki..."
yazısı səh.11-də

Əfv bu həftə də ola bilər - hüquq müdafiəçisi

yazısı səh.2-də

"Sən atanla qürur duyurdun, biz də səninlə qürur duyuruq, Nərgiz!.."

Vicdan məhbusu Tofiq Yaqublunun qızı İsveçdə anıldı
yazısı səh.3-də

"Konstitusiya Məhkəməsinin bu həftə verəcəyi qərar manatın rolunu artıracaq"

yazısı səh.6-də

Sərdar Cəlalov:

"Nə olub ki, mövqeyimizə, biz nemes-zadıq?.."

yazısı səh.3-də

Rüstəm xanlar Almaniyaya sığındı... - gözlənilməz mühacirət və onun şok sirri

yazısı səh.10-də

Öldürülən məhkum Elşad Babayevin bacısı: "Qardaşımın qanını batırırlar..."

yazısı səh.13-də

Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan hərbi yaxınlaşmasının pərdəarxası

yazısı səh.4-də

Ekspert:

"XİN-in bəyanatı "qatar gedəndən" sonra verilib..."

yazısı səh.9-də

Psixoloq:

"Azərbaycan cəmiyyətində kütləvi psixopatlaşma gedir..."

yazısı səh.13-də

Düşmən ölkə rəhbərindən hiyləgər may gedışı

SƏRKİSYAN ƏLİYEV DƏN QABAQ OBAMA İLƏ GÖRÜŞƏ CAN ATIR

Bu həftə ABŞ-a yollanacaq Ermənistan prezidenti Ağ Ev başçısı ilə "soyqırım" mərasimi bəhanəsi ilə təmasa cəhd edəcək; işğalçı ölkə başçısı səfərdə daha bir neçə hədəf güdür; Amerika prezidenti fransalı həmkarı Olland kimi erməni tələsinə düşəcəkmi?



Qərb Azərbaycan müxalifətini "reanimasiyadan" çıxarır

Britaniya XİN rəsmisinin Bakıda keçirdiyi görüşə YAP-dan sərt reaksiya verilməsinin səbəbi nədir?
yazısı səh.9-də



Vəfa Quluzadə

Azərbaycan diplomatiyasının veterani dünyadan köçdü

yazısı səh.5-də



Çeçenlər "Rovşən Lənkəranski"ni öldürmək istəyir

yazısı səh.15-də



Hikmət Çətin

Türkiyənin tanınmış diplomatu "Yeni Musavat"a danışdı

yazısı səh.7-də

Generaldan məmur övladları ilə bağlı tapsırıq



Dünən Dövlət Bayrağı Meydanında Bakı şəhər Baş Polis İdarəsinin (BPI) Dövlət Yol Polisi İdarəsinin şəxsi heyətinə sıra baxışı keçirən BPI-nin rəisi, general-mayor Mirqafar Seyidov qayda pozan sürücülərə qarşı sərt və qətiyyətli mövqeyə nümayiş etdirmək üçün yol polisi əməkdaşlarına göstəriş verib.

Avtosfer.az-ın xəbərinə görə, təbiriyyətdə çıxış edən general bildirib ki, bəzi cinayətkar meyilli insanlar, eləcə də, məmur övladları yol hərəkəti qaydalarını kobud şəkildə pozur. Bununla yanaşı, onlar bəzən yol polisi əməkdaşlarına qarşı kobudluğa da yol verirlər.

Mirqafar Seyidov bildirib ki, belə insanlara qarşı hər zaman qanun çərçivəsində tədbirlər görülüb. İdarə rəisi yol polisi əməkdaşlarına bu cür intizamsız sürücülərə qarşı sərt mübarizə aparılmasını tövsiyə edərək onları öz işlərində daha məsuliyyətli və qətiyyətli olmağa çağırıb: "Yol polisleri qaydaları kobud şəkildə pozan cinayətkar meyilli şəxslərə qarşı hər zaman hazırlıqlı olmalı və amansız mübarizə aparmalıdır. Yol hərəkəti qaydalarına əməl etmək hər kəsin borcudur".

Etibar Əliyevin yeni kitabı çapdan çıxıb



"XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin sədri, fəlsəfə doktoru Etibar Əliyevin tərtib etdiyi "Yeni təhsil, tərbiyə və elm antologiyası" kitabı (394 səhifə) işıq üzünə görüb. Kitab akademik Mehdi Mehdiyevə əziz xatirəsinə ithaf olunub.

Tərtibatçının M. Mehdiyev haqqında "Onu kim unudar" məqaləsi ilə başlayan bu kitabda görkəmli filosoflar, pedaqoqlar və nüfuzlu alimlər: İmmanuel

Kant, Artur Şopenhauer, Viktor Hüqo, Əli bəy Hüseynzadə, Con Dyüi, Əhməd bəy Ağaoğlu, Xosə Orteqa-i-Qasset, Hüseyin Cavid, Lüdvig Vitgenşteyn, Martin Haydeqqer, Albert Eynşteyn, Yurgen Habermas, Riçard Feynman, Səlahəddin Xəlilov, Antonio Maçado, Jan Liotar, Qorxmaz Quliyev, Qovard Qardner, Valter Benyamin, Əhməd Zevayl, Həsən Quliyev, Mişel Fuko, Jan Piaje, Con Qudled, Qovard Qardner və başqalarının əsərləri və yaradıcılıqları haqqında məqalələr toplanıb.

Kitabın üstün cəhətlərindən biri ondan ibarətdir ki, oxuculara təqdim olunan əsərlərin böyük əksəriyyəti dilimizə ilk dəfə tərcümə olunur. Etibar Əliyevin musavat.com-a verdiyi məlumatlara görə, bu antologiya pedaqoqların, alimlərimizin və geniş oxucu kütləsinin təhsilin, tərbiyənin və elmin ciddi problemləri ilə tanış olmasına şərait yaradacaq: "Bu antologiyaya qədər İ.Kantın "Pedaqogika haqqında", A. Şopenhauerin "Tərbiyə haqqında", C. Dyuinin "Müəllim və onun dünyası", V. Hüqonun "Tədris azadlığı" və antologiyada yer alan böyük fikir adamlarının əksəriyyətinin əsərləri və onlar haqqında məqalələr dilimizə çevrilməyib. Ölkə pedaqoqları və təhsillə bağlı institutlar çox təəssüflərlə olsun ki, buna cəhd belə göstərməyiblər".

Tərtibatçı hesab edir ki, bu antologiya təhsilimiz üçün çox niyyətli çağırışdır. Və bu cür kitabların çox olması təhsil və tərbiyə sahəsində ədəbiyyat qıtlığının aradan qaldırılmasına xidmət edir.

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44
Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı
Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

Bu həftə əfv ola bilər

İşçi Qrupu siyahıları Əfv Komissiyasına təqdim edib; Tofiq Yaqublunun azad olunacağı gözlənilir; Səidə Qocamanlı: "Aydın 8-9-da ola bilər..."

Bu həftə əfv sərəncamının verilməsi barədə xəbərlər öz təsdiqini tapmaqdadır. Doğrudur, may ayının 28-də də əfv olacağı yayılan xəbərlər sırasındadır. Amma mərhum prezident Heydər Əliyevin mayın 10-da doğum günü olduğunu nəzərə alsaq, bu həftə daha inandırıcı görünür.

Əfvün daha geniş olacağı bildirilir. Xüsusilə, prezidentə müraciət edən siyasətlərin hamısının azad olunacağı gözlənilir. Əfv olunanlar sırasında qızını vaxtsız itirən Müsavat başqanının müavini Tofiq Yaqublunun olacağı da deyilir.

İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi Qrupunun üzvü, hüquq müdafiəçisi Səidə Qocamanlı mütləq əfv sərəncamının verilməsinə dəyərli deyil. Amma mütləq olacaq. Ayın 28-də də gözlənilir. Bilmirəm hansı gün verəcək. Bu ayın 8-9-u da ola bilər. Çox böyük gözləntilərim var. İnanın ki, ay ərzində 70-80 şikayət daxil olur. Onların hamısına baxılır. Qısa vaxt kəsiyində müraciət edən hər bir vətəndaşın ərizəsinə baxılıb. İnanıram ki, İşçi Qrupunun əfvlə bağlı müraciəti cavabsız qalmayacaq. Bizi narahat



edən bir çox insanların taleyi həll olunacaq".

Hüquq müdafiəçisi əfv yazanların şansını daha yüksək qiymətləndirdi: "Maddəyə uyğun gələn məhbuslara əfv şamil olunacaq. Əfv yazanlar ilk növbədə azadlığa buraxılmalıdır. Aktın özü əfvdir. Əgər məhbus əfv xahiş edirsə, hesab edirəm ki, insanpərvərlik nöqtəyi-nəzərdən xahiş qırağında qalmamalıdır".

Səidə Qocamanlı əfv yazmasının başqa olduğunu da qeyd etdi: "Tofiq bəy istisnadır. İnanıram ki, o, qısa zamanda ailəsinə qayıdacaq. Baş verən məlum faciəni ailəsi ilə birlikdə yaşayacaq, yükü çin-

inlərində çəkəcək. Həyat belə gətirdi. Onunla bağlı İşçi Qrupu olaraq, dövlət başçısının qarşısında vəsətət qaldırmışıq. İnanıram ki, vəsətətimiz diqqətdən kənar qalmayacaq".

Hüquq müdafiəçisi İşçi Qrupunun hazırkı fəaliyyətindən də danışdı: "Gələn həftə qərura daxil olan hüquq müdafiəçiləri yenidən toplanacaq. Şikayətlərlə bağlı müraciətlər qəbul edəcəyik, vəsətətlər qaldıracağıq. Bu işləri də hər gün edirik. Yükü çiyinimizə götürmüşüksə, çəkməliyik. Əfvlə bağlı siyahılarımızı artıq Əfv Komissiyasına təqdim etmişik".

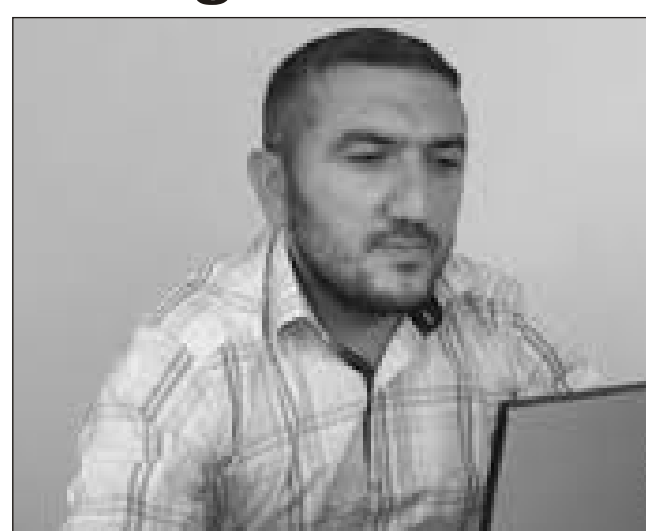
□ Cavansir ABBASLI

Hicab məhbusunun apelyasiya şikayəti icraata götürülüb

Qobustan həbsxanasında cəza çəkən hicab məhbusu, cenubnves.com saytının baş redaktoru Araz Quliyevlə bağlı şikayət Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə icraata götürülüb. Musavat.com-un sözügedən sayta istinadən verdiyi xəbərə görə, yaxın günlərdə iş üzrə məhkəmənin keçirilmə vaxtı məlum olacaq.

Qeyd edək ki, martın 19-da 14 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində (CÇM) keçirilən səyyar məhkəmə Araz Quliyevi 3 il müddətinə Qobustan Qapalı həbsxanasına köçürmək haqqında qərar qəbul edib. Qərarda qeyd edilib ki, baş redaktor həbsxanada intizam qaydalarını pozur, müəssisənin təmir işlərinə köməklik etmir, dustaqlar arasında dini təbliğat aparır.

Xatırladaq ki, Araz Quliyev, Masallı rayonunda əsasız ittihamlarla şərhlənərək 2013-cü ildə Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 8 il azadlıqdan məhrum edilib. Həbsxanada olduğu zaman da ona qarşı qarayaxma kampaniyalarını davam edib. Belə ki, 2014-cü il dekabr ayının 22-də məhkum Elşad Babayev karserdə öldürüldükdən sonra məh-



kumlar onun ölümünə görə düürülüb. Ardınca Araz Quliyev və Anar Qasımlı daxil olmaqla 11 məhkum işgəncə eməkdaşını döyülməkdən xilas edən, həmçinin, müəssisəyə ziyan vurmağa çalışan məhkumların qarşısını alan, üsyanı sakitləşdirməyə çalışan hicab məhbusları - Araz Quliyev, Anar Qasımlı, Ramil Vəliyev, Rza Ağalı, İlham Hətəmov və digər dustaqlar 14 sayılı həbsxananın rəisi tərəfindən işgəncələrə məruz qalıblar. Dekabrın 26-da həbsxanaya xüsusi təyinatlı qüvvələr yeridilərək məhkumlar amansızcasına döy-

dürülüb. Ardınca Araz Quliyev və Anar Qasımlı daxil olmaqla 11 məhkum işgəncə eməkdaşını döyülməkdən xilas edən, həmçinin, müəssisəyə ziyan vurmağa çalışan məhkumların qarşısını alan, üsyanı sakitləşdirməyə çalışan hicab məhbusları - Araz Quliyev, Anar Qasımlı, Ramil Vəliyev, Rza Ağalı, İlham Hətəmov və digər dustaqlar 14 sayılı həbsxananın rəisi tərəfindən işgəncələrə məruz qalıblar. Dekabrın 26-da həbsxanaya xüsusi təyinatlı qüvvələr yeridilərək məhkumlar amansızcasına döy-

dürülüb. Ardınca Araz Quliyev və Anar Qasımlı daxil olmaqla 11 məhkum işgəncə eməkdaşını döyülməkdən xilas edən, həmçinin, müəssisəyə ziyan vurmağa çalışan məhkumların qarşısını alan, üsyanı sakitləşdirməyə çalışan hicab məhbusları - Araz Quliyev, Anar Qasımlı, Ramil Vəliyev, Rza Ağalı, İlham Hətəmov və digər dustaqlar 14 sayılı həbsxananın rəisi tərəfindən işgəncələrə məruz qalıblar. Dekabrın 26-da həbsxanaya xüsusi təyinatlı qüvvələr yeridilərək məhkumlar amansızcasına döy-

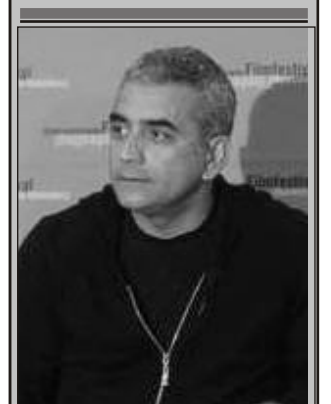


Kəndləri sel basdı: xeyli heyvan tələf oldu

Ötən gecə qərb bölgəsində yağan güclü leysan Şəmkir və Samux rayonlarında fəsadlar törədir. Kəpəz TV-nin verdiyi məlumata görə, leysan əsasən Samux rayonun Kür ətrafı kəndlərinə, həmçinin rayonun Gürcüstanla sərhəddə olan aşağı Eldar adlanan ərazidə yerləşən Burunqovaq, Salahlı və digər kəndlərdə fərdi təsərrüfatlara ciddi ziyan vurub.

Şəmkirin bir neçə kəndində də leysan şəxsi təsərrüfatlara ziyan vurub. Ötən gün axşam saatlarından başlayaraq dağlardan axıb gələn su kəndlərdə ciddi fəsadlar törədir. Şəmkirin Seyfəli kəndində evləri və həyatını sahələri basıb. Kənd yolları yarırsız hala düşüb. Xeyli sayda iri və xırda buynuzlu heyvan tələf olub.

Samuxun kür qırağı kəndlərində də eyni mənzərə yaşanıb. Yenikənd Lüksemburq kəndlərində və Qırmızı Samux qəsəbəsində sel evlərə və fərdi təsərrüfatlara dolub. Gecə saatlarından başlayaraq hər iki rayonun Fövqəladə Hallar Komissiyası bütün qüvvə və bacarıqları səfərbər ediblər. Fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində iş aparılır.



Azərbaycanlı rejissor ən yüksək mükafatı qazanıb

"Nabat" filminin rejissoru Elçin Musaoğlu ən yaxşı rejissor mükafatına layiq görülüb. Aprelin 24-dən mayın 2-dək Tehrandə keçirilən 33-cü Fəxr Beynəlxalq Film Festivalında nümayiş olunan "Nabat" tammətrajlı bədii filmi festivalın Şərq filmləri bölümündə böyük uğura imza atıb. Festivalda 300-dən artıq film nümayiş olunub.

Qeyd edək ki, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında 2014-cü ildə lentə alınan filmin ssenari müəllifləri Elçin Nəbiyev və Elçin Musaoğlu, quruluşçu operatoru Əbdülrəhim Bəşərat, quruluşçu rəssamı Şahin Həsəni, bəstəkarı Hamed Sabet, icraçı prodüseri Arif Səferov, prodüseri Müşfiq Hətəmovdur. Ekran əsərində baş rolları Fatimə Motamed Arya, Vidadi Əliyev, Sabir Məmmədov, Fərhad İsrailov və digərləri canlandırlıblar.

□ Xalidə GƏRAY



**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

● sveçrənin Yöteburq şəhərində yerləşən Azərbaycan Evinde gənc fəal Nərgiz Yaqublunun anım tədbiri keçirilib. Yüzə yaxın isveçli mühacirimiz mərhum Nərgiz Yaqublunun vaxtsız ölümü ilə bağlı öz ağrılarını ifadə ediblər.

"Qürbətdə bu cür faciəli xəbərlər insanı daha çox sarsıdır" deyən tədbirin aparıcısı, Müsavat fəali, Azərbaycan Evinin üzvü Kənan Hacıəkəbəroğlunun sözlərinə görə, N.Yaqublu müasir Azərbaycan mübarizə tarixinin gənc simalarından olub: "Bu, Azərbaycan müxalif cəməsi üçün ciddi itkidir. Tofiq Yaqublu Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş, mübariz, vətənpərvər insandır. Ailəsi də ona layiq, ləyaqətli həyat yaşayıb. Bu vaxtsız ölüm bizi çox sarsıtdı. İnsanlar da bu hadisəyə biganə deyillər. Ona görə də ağrımızı bölüşmək üçün bir araya gəldik, burdan Yaqublular ailəsinə dəstək vermək istədik".

Mühacir həmyerlimiz Rəsim Cabbarov isə Yaqublu ailəsinin başına gələnləri zər-cirvari faciə kimi qiymətləndirdi: "Yəqin ki, atası türmədə olmasaydı, bu qədər faciə üst-üstə gəlməzdi".

2004-cü ildən İsveçdə yaşayan Firudin Ələsgərov isə N.Yaqublunu şəxsən tanımasa da, atasını, mübariz insan olan T.Yaqublu tanıdığını dedi: "Tofiq Yaqublu Azərbaycan milli azadlığı uğrunda vuruşanlardan biri idi. Son illər qızları - Nərgiz və Nigarın tədbirlərdə aktivliyi xüsusi diqqət çəkirdi. Atalarının həbsi, ona olan haqsızlıq, Nərgizin həbsi... bunların hamısı səbəbsiz baş vermişdi. Nərgiz anası ilə məhkəmədən gəndə bir qəza keçirdi. Tofiq bəy son mü-

"Sən atanla qürur duyurdun, biz də sənə qürur duyuruq, Nərgiz!.."

İsveçdə Nərgiz Yaqublunun anım tədbiri keçirildi:
"Qürbətdə faciəli xəbərlər daha sarsıdıcı olur..."



sahibəsində deyib ki, qızının nə xoş, nə pis günündə onun yanında olmayıb. Bu bir ailə faciəsidir. Ölümündən sonra gənclərin onun dəfnində kütləvi surətdə necə iştirak etdiyini gördüm. Bu, onun özünə qarşı yaratdığı hörmətin nəticəsi idi".

Daha sonra tədbirdə N.Yaqublu ilə bağlı hazırlanmış videorolik yayımlandı. Sizin də seyr etdiyiniz kiçik rolik əmək-

torə böyük zərbə olub: "Sözün bitən yeridir. Bir ailə başçısı öz ideyalarını elə həyata keçirib ki, həbsdə olmasa da, azadlıqda da vuruşurlar. Videoya baxdım, gənc bir xanım necə fəaldır. Tofiq bəyin tərbiyəsinin çox mühüm rolu olub o xanımın fəallığında".

Mühacir Səhər Qasımov isə Cabir Novruzun "sağlığında qiymət verin insanlara" misrasını yada saldı. Dedi ki, cəmiyyətdə ədalət prinsipinin pozul-



daşımız Araz Bayramovun Nərgizə həsr etdiyi xüsusi film kadrları əsasında hazırlanıb.

KAXCP təmsilçisi, mühacir İqbal Eyvazov isə N.Yaqublu ilə bağlı yaşananları xalq üçün faciə adlandırdı: "İctimai-siyasi xadimlərimiz, ziyalılarımız, öndə gedən gənclərimiz də çoxdur. Xüsusən son dövrlərdə Nərgizin vaxtsız ölümü adama çox pis təsir edir. Tofiq Yaqublu çox qeyrətli, zəkali, bacarıqlı birisidir. Arzu edək ki, yaxın zamanlarda həbsxana qapısı açılsın".

Mühacir Paşa Ələsgərov isə T.Yaqublunun Azərbaycanda xalq hərəkatı başlayan illərdən mübarizədə olduğunu dedi: "Hər zaman sözünü deyən, bacarıqlı biri idi. Demokratiya yolunda canını fəda edən insanlardandır. Harada hərəkat qızgın gedərdi, o, nöqtənin başlanğıc yerində olardı. Qarabağ döyüşlərində iştirak etdi, döyüldü. Demokratiya uğrunda canını fəda edən insanlardandır".

Çıxışçı mühacir isə dedi ki, baş verənlər, gənc xanımın yaşadığı faciə ictimai-siyasi sek-

masını təəssüf yaradır: "Normal ölkələrdə ədalət uğrunda mübarizə aparın niyə türmədə olmalıdır? Mən o xanımla tanış deyiləm. Amma əminliklə deyirəm ki, o, mübariz xanımların bir simvoludur".

Gənc mühacir Aynurə Cəfərova isə dedi ki, indi olmasa da, yüz il sonra tarix dərslərində Yaqublu ailəsinin adı qeyd olunacaq: "Övladlarımız onları inqilabın öndə gedənləri kimi tanıyaqlar. Sən atanla qürur duyurdun, biz də sənə qürur duyuruq, Nərgiz".

Güneyli soydaşımız Mahmud Bilgin isə dedi ki, T.Yaqublunun ailəsi demokratiya uğrunda çalışıblar: "Belə ailələr çox az olur. Qəribə ölkələrdə belə şey təbii deyil ki, sən həyatını heç bir günahın olmadığı halda türmədə keçirəsin, övladlarının xoş, bəd günündə iştirak edə bilməyəsən. Sevindirici ki, Azərbaycan belə qızlar yetişdirir".

Çıxışçı Sabir Nağızadə isə Nərgiz Yaqublunu "haqqın səsi" adlandırdı: "O, rejimə qarşı savaşırdı. Onun ailəsinin yaşadığı faciədir".

□ **Sevinc TELMANQIZI**
Yöteburq, İsveç

Müsavatdan başqa daha iki partiyaya dialoq dəvəti gəlməyib



İqbal Ağazadə:
"Biz ora mövqeyimizi dəyişməyə getməmişdik ki..."



Sərdar Cəlaloğlu:
"Nə olub ki, mövqeyimizə, biz nemes-zadıq?.."

Xəbər verildiyi kimi, mayın 1-də Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi, Prezident Administrasiyası İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri Əli Həsənovun adından bu ay siyasi partiyalarla növbəti görüşün keçirilməsi barədə bir sıra partiyaların rəhbərlərinə təklif göndərilib.

Əli Həsənovun adından daxil olan təklifin müzakirəsi ilə bağlı mayın 1-də saat 16.00-da Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının (KXCP) qərargahında "Azadlıq-2015" seçki blokuna daxil olan partiyaların rəhbərlərinin növbədənkənar toplantısı keçirilib. Blokun yaydığı rəsmi açıqlamada bildirilir ki, toplantıda Prezident Administrasiyasının may ayının 13-16-da - "I Avropa İdman Oyunlarına münasibət" mövzusunda siyasi partiyalarla növbəti görüşün keçirilməsi təklifi müzakirə edilib.

Fevralın 12-də keçirilən ikinci görüşdə iştirak üçün Prezident Administrasiyasından Müsavat Partiyasının başkanı Arif Hacıliya da zəng edilərək dəvət gəlmişdi. Müsavat Partiyasının rəhbər strukturunda məsələ müzakirə olunmuşdu və ölkədə siyasi məhbus probleminin həll olunmadığı əsas göstərilərək görüşə qatılmamaq məqsəduyğun sayılmışdı. Növbəti görüş üçün Müsavata dəvət gəlmədiyini araşdırılan zaman məlum oldu ki, Müsavata may ayında nəzərdə tutulan görüşdə iştirak dəvəti olmayıb.

Dünən isə "Yeni Müsavat"a məlum olub ki, dəvət gəlməyən partiya tək Müsavat Partiyası deyil. ADP-yə və Ümid Partiyasına da hələ dəvət olmayıb.

Hər iki partiyanın sədrləri ilə əlaqə saxlayıb Prezident Administrasiyasından görüş təklifini və görüşdə müzakirə üçün təklif olunan mövzuya münasibətlərini öyrənmək istədik. Bu zaman onlar dedilər ki, hələ dəvət edilməyiblər.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə dedi ki, ona Prezident Administrasiyasından növbəti görüşlə bağlı hər hansı zəng, dəvət, təklif olmayıb. "Azadlıq-2015" seçki blokundakı partiyalara isə dəvət olub. Bu, o deməkdir ki, hakimiyyət müxalifət partiyaları olaraq həmin blokdakı partiyalarla görüşməyi məqbul sayır" sualına İ.Ağazadə belə cavab verdi: "Onlarla görüş keçirməyi daha zəruri hesab edirlərsə, etsinlər".

"Bəlkə, sizin bundan əvvəlki görüşlərdə ortaya qoyduğunuz mövqə hakimiyyəti qane etməyib" sualına isə Ümid sədri belə cavab verdi: "O, hakimiyyətin problemdir. Mənim mövqeyim açıqdır. Biz ora mövqeyimizi dəyişməyə getməmişdik ki. Mövcud olan mövqeyimizi qoymağa getmişdik. Getdik və mövqeyimizi ifadə etdik".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu bildirdi ki, hələlik ona heç bir dəvət gəlməyib. Yəqin ki, dəvət gələcək: "Ancaq dəvət olmasa belə, bu, bizdə qıcıq yaratmır. O cümlədən bizi yox, "Azadlıq-2015" blokundakıları dəvət etmələri bizdə qıcıq yaratmır. Necə məsləhət bilirlər elə də etsinlər".

"Bəlkə, sizin bundan əvvəlki görüşlərdə ortaya qoyduğunuz mövqə hakimiyyəti qane etməyib" sualını S.Cəlaloğluna da ünvanladım. Bildirdi ki, belə düşüncə: "Nə olub ki, bizim mövqeyimizə, biz nemes-zadıq? Görünür hələ dəvət olunmamamız texniki məsələdir. Amma belə götürəndə bizi narahat eləmir. Biz növbəti görüş üçün təklif olunan mövzu barədə də məlumatlı deyilik".

Xatırladaq ki, Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri Əli Həsənovla siyasi partiyaların sonuncu-ikinci görüşü fevralın 12-də olub. Həmin görüşdə bundan sonra görüşlərin iki aydan bir keçirilməsi və müzakirəyə çıxarılaçaq mövzunun tərəflər arasında razılıq əsasında müəyyənləşdirilməsi barədə razılıq əldə olunmuşdu. Lakin aradan üç aya yaxın keçsə də nədənsə görüş nəzərdə tutulduğu vaxtda keçirilmədi.

□ **Əlibar SEYİDAĞA**



Bu il üçün son sınaq imtahanları keçirildi

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası (TQDK) ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün 35 şəhər və rayonda cari ildə sonuncu sınaq imtahanları keçirib.

TQDK-nın mətbuat xidmətindən Lent.az-a verilən məlumata görə, imtahanlar Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Sumqayıt, Qobustan, Mingəçevir, Goranboy, Daşkəsən, Ağstafa, Yevlax, Şəki, Zaqatala, Qəbələ, Bərdə, Ağcabədi, Göyçay, Kürdəmir, İsmayıllı, İmişli, Beyləqan, Şirvan, Saatlı, Lənkəran, Yardımlı, Cəlilabad, Masallı, Xaçmaz və Siyəzən şəhərlərində, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Culfa, Şərur və Şahbuz rayonlarında ümumilikdə 67 binada təşkil olunub.

İmtahanda iştirak etmək üçün yazılış internet vasitəsilə aparılıb və 49994 abituriyent qeydiyyatdan keçib.



Tavanı çökən bina və Avropaya uzanan yol

Azər RƏŞİDOĞLU

Azərbaycanda əksər siyasi qüvvələr Avroatlantik məkana inteqrasiya yolunu seçiblər. İstər iqtidar, istərsə də müxalifət ölkənin gələcəyini Qərb strukturları ilə əməkdaşlıqda görür.

Lakin son zamanlar ölkədə anti-Qərb bəyanatları da səslənməkdədir. Bunu normal qarşılamaq olardı. Hər kəsi eyni cür düşünməyə vadar etmək düzgün deyil.

Lakin hər bir fikrin əsaslandırılmağa ehtiyacı var. Bu baxımdan, Azərbaycanda Avroatlantik məkana inteqrasiya əleyhdarlarının bəyanatları ancaq pafosu ilə fərqlənir. Bu arqumentləri "vurmaq" son dərəcə asandır. Anti-Qərb tezislərinin müəllifləri bildirirlər ki, Avroatlantik məkanda Qərb qurumları artıq öz missiyalarını başa vurublar və artıq onların reanimasiyası imkansızdır. Hətta belə bir tezis gündəmə gətirilir ki, Azərbaycan nəinki bölgənin, hətta dünyanın ən inkişaf etmiş ölkəsinə çevrilməkdədir və iqtisadi böhran və iflas yaşayan Avropa ölkələri inkişafda Azərbaycana çata bilməzlər. Daha bir tezis isə ondan ibarətdir ki, Avropanın öz sərhədlərini Şərqi doğru genişləndirməsi cəhdi alınmır və Azərbaycan Avroatlantik məkandan uzaq durmalıdır. İctimai rəyə təlqin edilən daha bir fikir ondan ibarətdir ki, Avroatlantik məkana inteqrasiya İslam dininə ziddir və bizim inancımızı zərbə altında qoya bilər. Göründüyü kimi, səslənən bəyanatlar o dərəcədə əsassızdır ki, onları şərh belə etməyə ehtiyac yoxdur.

Bütün bu bəyanatlar fonunda rəsmi Bakı Avroatlantik məkana inteqrasiyası yolunu davam etdirir. 21 mayda Riqada keçiriləcək "Şərqi tərəfdaşlığı"nın zirvə toplantısında Azərbaycan Avropa Birliyi ilə inteqrasiyaya sadıq olduğunu nümayiş etdirəcək. Bəlkə də Riqada sammiti sırası vətəndaşlar üçün elə də böyük önəm kəsb etmir, lakin rəsmi Bakı üçün bu toplantı son dərəcə önəmlidir. "Şərqi tərəfdaşlığı"nın Riqada keçiriləcək zirvə toplantısı çərçivəsində Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında viza rejiminin sadələşdirilməsi birbaşa hakim elitanın maraqlarına cavab verir. İş adamları, tələbələr, elm və incəsənət xadimləri üçün Avropaya gediş asanlaşacaq. Sıradan Azərbaycan vətəndaşının indiki şərtlər daxilində Avropada nə işi var?! Bir sözlə, hakim elitamızın nümayəndələri özləri üçün ümumiyyətlə Qərbə və o cümlədən Avropaya yol açırlar. Əslində, Azərbaycan hakimiyyəti üçün Qərbə yol çoxdan açılıb. İndi söhbət yerlərini bərkitməkdən və Qərbin "istilasına" başlamaqdan gedir. Hakim elita çoxdan Avroatlantik məkana inteqrasiya olunub. Azərbaycan hakimiyyəti Qərbin üstünlüyünü sadə vətəndaşlardan daha yaxşı bilir. Anti-Qərb bəyanatları isə sadəcə "obivatel"ə hesablanıb.

Burada maraqlı bir xatırlatmaya ehtiyac yaranır. "Şərqi tərəfdaşlığı"nın sammiti keçiriləcək Riqada şəhərində bir il öncə bir ticarət mərkəzinin tavanı çökmüşdü. Altmışa yaxın insan həlak oldu. Bu faciədən sonra Latviya hökuməti könüllü, yəni nə küçünün, nə də siyasi müxalifətin təzyiqi, təpki olmadan tam tərkibdə istefa etdi. Budur Avroatlantik məkana inteqrasiyanın əleyhdarlarının narahatlığı bu fakta münasibətdə üzə çıxır. İnsan, vətəndaş Avroatlantik məkana üçün müqəddəsdir. Bizim məmurları da narahat edən bəlkə də elə budur...

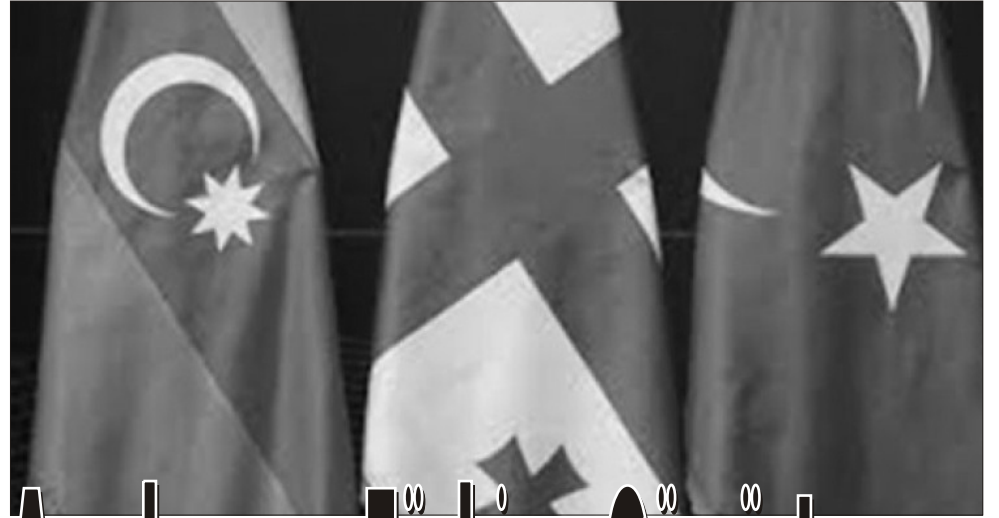
Mayın 4-də Türkiyənin paytaxtı Ankara şəhərində Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan ordu rəhbərliyinin birinci görüşü keçiriləcək. Görüşdə Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənov, Türkiyə Baş Qərargahının rəisi ordu generalı Necdet Özel və Gürcüstan Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Vaxtanq Kapanadzenin iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan Silahlı Qüvvələri rəhbərlərinin birinci görüşü keçiriləcək.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirlər ki, görüşün məqsədi üç ölkənin dövlət başçılarının təşəbbüsünü əsas tutaraq hərbi sahədə üçtərəfli formatda əməkdaşlığın aparılması, regional təhlükəsizlik məsələlərinin müzakirə edilməsi, o cümlədən bölgədə sabitliyin və təhlükəsizliyin, enerji daşıyıcıları, dəmir yolu xətti və digər regional layihələrin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində Silahlı Qüvvələrin qarşısında duran vəzifələrin müəyyənləşdirilməsi və bu vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün praktiki icra mexanizmlərinin təsbit edilməsidir.

Üç ölkənin Silahlı Qüvvələri rəhbərlərinin birinci görüşünün yekunlarına dair protokolun imzalanması nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, az öncə 3 qonşu ölkənin müdafiə nazirləri arasında Tiflisdə və Naxçıvanda görüşlər olmuşdu. Budəfki toplantıda yekün sənədin imzalanması və konkret mövzuların müəyyənləşdirilməsi onu göstərir ki, 3 region ölkəsi arasında hərbi əməkdaşlıq müəyyən bir çərçivəyə salınır və inkişaf etdirilir.

Yeni Türkiyə Araşdırmaları Mərkəzinin eksperti Orxan Qafarlı deyir ki, 3 ölkə arasında hərbi ittifaqın yaradılması mümkün olmasa da, region ölkələri daha güclü bir hərbi əməkdaşlıq yaratmaqda qərardir: "Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın strateji və hərbi əməkdaşlığı regional təhlükəsizlik baxımından çox önəmlidir. Qərargah



Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan hərbi yaxınlaşmasının pərdəarxası

Orxan Qafarlı: "Hər üç ölkənin bu əməkdaşlıqda öz maraqları var"

rəislərinin mütəmadi görüşü üç ölkənin hərbi sahədə əməkdaşlığını daha da möhkəmlətmək məqsədi güdür. Lakin Türkiyə NATO üzvü olduğu üçün hansısa hərbi birlik yaratmaq və ya üzvü olmaq ixtiyarı yoxdur. Azərbaycan eyni zamanda 1955-ci ildə qurulmuş Qoşulmayanlar Hərəkatının üzvü olduğu üçün bu gün hər hansı birliyə üzv ola bilməz. Gürcüstan üçün Türkiyə ilə əməkdaşlıq iki istiqamətdə önəmlidir. Birincisi, NATO-ya üzv olmaq üçün bu qurumun önəmli ölkəsi olan Ankaranın dəstəyini almaq. İkincisi, Cənubi Qafqazda öz təhlükəsizliyini Türkiyə çətrinə altına yerləşdirmək. Gürcüstan xarici siyasəti bu məsələdə çox pragmatikdir. Lakin xatırlatmaqda fayda var ki, Gürcüstanın keçmiş müdafiə naziri İraqi Alasaniyanın məhz An-

kara, Bakı və Tiflis hərbi əməkdaşlığını regional ittifaq səviyyəsinə gətirmək niyyəti Moskvanı narahat etmişdi. Moskvanın Tiflisə təzyiqləri nəticəsində Alasaniya istefaya göndərildi. Bu səbəbdən Gürcüstanın indiki müdafiə naziri bənzər "yanlışlıqlar" etməz, lakin bu istiqamətdə fəaliyyətlər yaqın ki, davam edəcək".

O.Qafarlının fikrincə, Gürcüstanı ən çox narahat edən ikinci məsələ Cənubi Qafqazda Türkiyə-Rusiya əməkdaşlığını yaranmasıdır. Bundan başqa, Türkiyədə bəzi qruplar Abxaziya məsələsində Rusiyanın siyasətini dəstəkləyir: "Türkiyədə çərkəz diasporu ən güclü lobi fəaliyyəti olan qrupdur. Gürcüstan bunu çox gözəl bilir və bunun üçün regionda Türkiyənin dostu olmaqla Abxaziya məsələ-

sində dövlət siyasətinin dəyişməsinə qarşısını almağa çalışır".

Azərbaycanın isə bu regional əməkdaşlığa öz perspektivindən baxdığı deyən eksperte görə, rəsmi Bakı hər iki ölkə ilə strateji əməkdaşlığı davam etdirmək niyyətindədir: "Türkiyə ilə Azərbaycanın hərbi sənayədə də çox ciddi əməkdaşlığı var. Lakin hərbi sistemlərin inteqrasiyası bir az çətin məsələdir. Çünki Azərbaycan ordusu hələ də böyük ölçüdə Rusiya tərəfindən təchiz edilir. Azərbaycan rus silahları ilə nə NATO, nə də Türkiyə ordusuna inteqrasiya ola bilməz. Azərbaycanın özünəməxsus balanslı siyasəti öz təsirini hərbi sistemlərin inkişafında da göstərir. Gürcüstan bu məsələdə Azərbaycandan daha öndədir. Çünki Türkiyə və Gürcüstan hər ikisi eyni hərbi sistemdir. Türkiyə üçün əsas region ölkələri belə bir əməkdaşlıq hər cəhətdən məqsədəuyğundur".

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Siyasi partiyaların seçki hazırlığı...

Müsavat namizədlərini müəyyən etməyə tələsmir; Ümid iddiaçıları artıq müəyyənləşdirib; VHP seçkilərə təkbaşına qatılacaq

Bu ilin noyabrında Azərbaycanda növbəti parlament seçkiləri keçiriləcək. Artıq seçkilərə 6 ay qalıb. Bəzi siyasi partiyalar namizədlərini müəyyən etməyə başlayıb. Bu prosesi başa çatdıran siyasi qurum da var.

Seçkilər yaxınlaşdıqca, birgə iştirakla bağlı seçki bloklarının yaradılması, partiyalar arasında namizəd məsələsində danışıqların başlaması müşahidə olunur.

Müsavat Partiyası hələ ki iddiaçıları müəyyən etməyə tələsmir. Başqan müavini Elman Fəttah sentyabrdan etibarən namizədlərin müəyyənləşdirilməsi prosesinə start verəcəyini bildirdi: "May ayı təzə başlayıb. Müsavat seçkilərlə bağlı bir sıra təlimatlar qəbul edib. Hazırda partiya namizədlərin müəyyənləşdirilməsi prosesi getmir. Seçki prosedurları istiqamətində işlər aparılır. Çalışacağıq ki, güclü namizədlərlə iştirak edək. Hələ ki, digər partiyalarla namizədlərin müəyyən edilməsi istiqamətində danışıqlar getmir. Elə şəxslər ola bilər ki, onları namizədlərinə dəstəkləyək. Məqsədimiz bu seçkilərdə qalib gəlməkdir. Düşünürəm ki, bu baxımdan namizəd məsələsində problem yaranmayacaq. Partiyamızın təşkilat orqanlarının toplantılarında əsas mövzu seçkilərdir. Rayon təşkilatları da bu istiqamətdə işlərini uğurla həyata keçirir. Seçkilərə bağlı təbliğat-təşviqat dövrünün qısa olması bir reallıqdır. Çalışacağıq ki, qısa zamandan səmərəli istifadə edək".

Ümid Partiyası isə artıq namizədlərini müəyyən edib. Yaxın zamanlarda siyahı mətbuata təqdim olunacaq. Bu barədə "Yeni Müsavat" açıqlamasında partiya sədrinin 1-ci müavini Ənvər Ağazadə məlumat verdi: "Namizədlərin müəyyən edilməsi prosesi artıq başa çatıb. Yaxın günlərdə ictimaiyyətə açıqlanacaq. Biz seçkilərin başlamasını gözləmirik, seçki bitən kimi digərinə başlayırıq. Proses çox uğurla gedir. Hər həftə seçki ilə əlaqədar sədrin iştirakı ilə partiya toplantısı keçirilir. Partiya üçün praktiki



metdə işlərini uğurla həyata keçirir. Seçkilərə bağlı təbliğat-təşviqat dövrünün qısa olması bir reallıqdır. Çalışacağıq ki, qısa zamandan səmərəli istifadə edək".

proses müəyyən etmişik, mərhələlərə bölmüşük. Birinci mərhələni uğurla başa vurmuşuq".

Ümid funksioneri iddiaçı müəyyən edərkən, heç bir partiya ilə danışıqlar aparmadığını da qeyd etdi: "Bu barədə digər qurumlarla məsləhətləşmələrimiz olmayıb. Mütəfiqimiz "Qarabağ" bloku çərçivəsində ADP-dir. Ehtiyac olarsa, bu siyasi qüvvə ilə danışıqlar ola-çaq. Digər qurumlarla məsləhətləşmələr aparmağa ehtiyacımız yoxdur".

KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu seçkilərin partiyaların 3-cü qurultayına təsadüf etdiyini söylədi: "Biz partiyaların 3-cü qurultayına hazırlaşırıq. Hazırlıq çərçivəsində seçkilərə də start vermişik. Rayon

təşkilatlarında qurultayla bağlı toplantılar keçirilir. Eyni zamanda namizədlər müəyyən edirik. Çalışınq siyahı yetərli olsun. KXCP həm də "Azadlıq 2015" seçki blokunun təsisçisidir. Əlbəttə ki, yerlərdə namizəd müəyyən edildikdə digər blok üzvləri ilə məsləhətləşmələr ola-çaq. "Azadlıq 2015" Seçki Qərargahı fəaliyyət göstərir. Tez-tez toplantılar keçirilir. 125 seçki dairəsi təhlil olunur. Fəaliyyətimiz intensivdir. Seçkilərə hazırlıq ciddi şəkildə gedir".

VHP İcra Aparatının rəhbəri Samir Əsədli qurumun seçkilərə təkbaşına qatılacağını bildirdi: "Seçki hazırlıqları partiyamızda davam edir. Hazırda seçki dairələri üzrə partiyamızın irəli sürəcəyi namizədlər müəyyən edilir. Namizədlərin arasında müstəqil ziyalları da olacaq, bu formada danışıqlar gedir. Həmçinin, bir sıra seçki dairələrindən azsaylı xalqların da nümayəndələrinin namizədliyini irəli sürəcəyik. Namizədlərimiz daha çox gənclər və xanımlar olacaq. Demək olar ki, bir çox seçki dairələri üzrə namizədlər hazırdır, partiya rəhbərliyinə daxil olan şəxslər də öz seçki dairələrini müəyyənləşdirirlər. Hər bir namizəd həm də seçki dairələri üzrə seçki platformalarını da hazırlayır. Ümumi partiyamızın da seçki platforması hazırlanır".

□ Cavanşir ABBASLI

Mayın 1-dən 2-nə keçən gecə dünyasını dəyişən tanınmış politoloq, sabiq dövlət müşaviri Vəfa Quluzadə mayın 2-də dəfn olub. Mərhumun cənəzəsi yaşadığı evdən götürülüb və Yasamal qəbiristanlığında-36 yaşında vəfat etmiş oğlunun məzarı yanında torpağa tapşırılıb.



Azərbaycan diplomatiyasının veterani dünyadan köçdü

Vəfa Quluzadə oğlunun yanında torpağa tapşırıldı; onunla birgə işləmiş İsa Qəmbər və Eldar Namazovdan maraqlı xatirələr...



Qeyd edək ki, V. Quluzadə 21 dekabr 1940-cı ildə Bakıda anadan olub. O, 1958-ci ildə 23 sayılı orta məktəbi bitirərək, Azərbaycan Dövlət Universitetinin Şərqsünaslıq fakültəsinə qəbul olunub, 1963-cü ildə məzun olub. 2 il Azərbaycan radiosunda ərəb dilində verilişlər aparıb. 1962-1964-cü illərdə SSRİ Elmlər Akademiyasının Şərqsünaslıq İnstitutunun aspiranturasında təhsil alıb, daha sonra filologiya elmləri namizədi elmi adı alıb. 1970-ci ildə Misirdəki SSRİ səfirliyində attaşə kimi işə başlayıb. 1973-cü ildə Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsində işə başlayıb. Həmin illərdə Sov.İKP MK yanında İctimai Elmlər Akademiyasını bitirib. Yenidən diplomatik xidmətə qaytarılan V. Quluzadə Əlcəzairdəki SSRİ səfirliyinə məsləhətçi qismində göndərilib.

1990-cı ildə Azərbaycana qayıdıb, xarici siyasət üzrə dövlət müşaviri işləyib. 1999-cu ildə istefa verənə qədər Təhlükəsizlik Şurasının üzvü olub.

O, Dağlıq Qarabağdakı münaqişənin həll olunması üzrə aparılmış danışıqlarda aktiv iştirak edib. Azərbaycan-Ermənistan danışıqları zamanı nümayəndə heyətinə rəhbərlik edib, ATƏT-in sammitlərində, Cenevrə (1984) və İstanbulda keçirilmiş beynəlxalq konfranslarda, NATO-nun iclaslarında iştirak edib.

Vəfa Quluzadə ilə yüksək dövlət vəzifələrində birlikdə çalışmış, sonrakı dövrlərdə dostluq, yoldaşlıq münasibətləri davam etmiş tanınmış siyasi xadimlər onunla bağlı xatirələrini, fikrlərini "Yeni Müsavat"la bölüşüblər.

Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin sədri İsa Qəmbər bildirdi ki, Vəfa Quluzadənin dünyasını dəyişməsi Azərbaycan cəmiyyəti üçün böyük itkidir. Çünki Azərbaycan çox təcrübəli bir diplomatını, dünyanı bilən və dünyada tanınan bir ictimai xadimi, eyni zamanda pozitiv, işıqlı, xalqını sevən dəyərli bir ziyalını itirdi: "Vəfa müəllimi 1990-cı ildən tanımağa başlamışdım, o, Azərbaycana qayıdıb burada fəaliyyət göstərməyə başlayan zamanlardan. Tale elə gətirdi ki, bir müddət bir yerdə çalışdıq.

Çünki Vəfa müəllim o vaxt dövlət müşaviri idi.1992-ci il mayın 18-dən - Ali Sovetin sədri seçilib prezident vəzifəsini icra etdiyim müddətdə Elçibəyin də fikrini alaraq Vəfa müəllimi vəzifədə saxlamışdım. O mərhələdə sıx təmasda oldum Vəfa müəllimlə. Çox mürəkkəb bir dövr idi, Azərbaycanın yeni müstəqil bir dövlət kimi qurulması mərhələsi idi, müharibə gəldirdi, Azərbaycanın dünya ilə münasibətlərinin qurulması məsələləri var idi. Bu məsələlərdə Vəfa müəllim təcrübəli diplomat kimi öz məsləhətləri ilə bu prosesdə iştirak edir və proses üçün çox faydalıydı. Yadımdadır ki, zamanında Vəfa müəllim özü də bu mərhələni, bizimlə bir yerdə işləməyi çox yüksək qiymətləndirmişdi.

Sonrakı dövrlərdə, Heydər Əliyevlə işləyən zamanlarda da Vəfa Quluzadə Azərbaycan üçün maksimum faydalı olmağa çalışıb. 1999-cu ildə də ümumi maraqları, xalqın maraqlarını öz marağından üstün tutmaq lazım gələndə rahatlıqla vəzifədən istefa verib gerəkən mesajları cəmiyyətə çatdırmışdı. Bu da onun insani yüksək keyfiyyətlərindən xəbər verən bir hadisə idi. İstefadan sonra da, təbii ki, daha azad bir insan idi və 1999-cu ildən bu tərəfə onunla daha

rahat şəkildə görüşürdük, məsləhətləşirdik. Yaşca fərqi olsa da, yoldaşcasına münasibətlər davam edirdi. Bütün bunların bitməsini düşünmək, Vəfa müəllimin o gülməli üzünü bir daha canlı görməyəcəyimizi düşünmək çox ağırdır. Amma dünya belə gəlib, belə də gedir. Önemli olan odur ki, insanlar dünyada elə yaşasınlar, onlardan sonra xoş xatirələri qalsın. Tənni Vəfa müəllimin ruhunu şad eləsin".

EL Hərəkatının sədri Eldar Namazov Vəfa Quluzadənin Azərbaycan üçün böyük itki olduğunu bildirdi: "Vəfa müəllimlə bir yerdə çalışmaq, onunla səfərlərə getmək çox rahat idi. Çox səmimi, pozitiv, təcrübəli, yüksək biliyə malik dövlət xadimiydi. Eyni zamanda yaxşı dost idi, onunla yol yoldaşı olanda insan qətiyyətlə yorulmazdı. Biz hər ikimiz yüksək dövlət vəzifəsində işlədiyimiz zaman bir dəfə hava limanında yük daşıyan balaca maşınları gördü və zarafatla dedi ki, Eldar, mənə bu maşında burada bir az gəzdire bilərsənmi. Mən dedim ki, qurbandır sizə, əyləşin görüm. Hər ikimiz oturduq həmin maşına, mən sükan arxasına keçdim. Bu məqamda jurnalistlər dərhal bizim şəklimizi çəkdilər. Həmin şəkil də Vəfa müəllimlə yüzlərlə xoş xatirələrdən biri kimi

məndə qalır. Vəfa müəllimlə ABŞ-da həttə üç ay çəkən səfərlərdə olmuşuq, bizi ABŞ hökuməti dəvət etmişdi. O zaman biz artıq dövlət vəzifəsində işləmirdik. Bununla belə bizi ABŞ hökuməti dəfələrlə dəvət edib və səfərimiz gerçəkləşib. Vəfa müəllimin nə qədər sadə insan olduğunu hər dəfə kəşf etmişəm. O, gənclərlə görüşlərə, öz bilgi-

lərini gənclərlə bölüşməyə də həvəslə qatılan insan idi. Vəfa müəllim hər kəslə ünsiyyət qura bilmək qabiliyyətinə malik idi. Bu nadir bir xüsusiyyətdir və hər insanda olmur. O, simasını qorumağı bacaran, həm iqtidar, həm müxalifət düşərgəsi ilə hörmət qazanan şəxsiyyət idi. Daxilən çox tolerant insan idi, fikir ayrılıqlarına demokratik yanaşırdı, eyni zamanda, həmişə öz mövqeyini açıq söyləyirdi. Xüsusən, Azərbaycanın xarici siyasət konsepsiyasının formalaşmasında onun xidmətləri əvəzolunmazdır. O, Azərbaycanı Avroatlantik məkana inteqrasiya olunmuş demokratik bir ölkə kimi görürdü.

Vəfa müəllim tarixi çox yaxşı bilirdi və gəldiyi nəticə bu idi ki, əsirlərdir Azərbaycanın müstəqilliyinə qarşı olan ölkələr var və əsirlər keçir bu geopolitik durum dəyişmiş, ona görə də Azərbaycan bunu nəzərə almalıdır. Qarabağ məsələsində ermənilərin arxasında kimin durduğunu da gözəl bildiyindən həmin ölkə ilə bağlı həmişə açıq, sərt mövqə ifadə edirdi. Onun hansısa ölkə ilə şəxsi müstəvidə düşmənciliyi yox idi. Sadəcə olaraq, Azərbaycanın dövlət maraqlarına təhlükə görəndə bu təhlükənin gəldiyi yerin gücünü, çəkisini nəzərə almadan dərhal ona cavab verirdi. Bütün bunları yada saldıqda bir daha əmin oluruq ki, dövlətimiz çox təcrübəli vətənpərvər dövlət xadimini, diplomatını itirdi. Biz yaxın dostumuzu itirdik. Allah rəhmət eləsin".

P.S. Bu gün "Təzəpir" məscidində mərhumun 3-7 mərasimi keçiriləcək. Qadın məclisi saat 11:00-da, kişi məclisi isə 14:30-da başlayacaq.

□ Etibar SEYİDAĞA

Vəfa Quluzadənin zəngi



Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

"Mən hər dəqiqə, hər saniyə ölümə hazır adamam. İnsanın genetik kodunda onun tarixi yazılıb, zəng çalınanda da gedəcək. Yeganə arzum odur ki, gedəndə birdəfəlik gedim, yaxınlarıma əziyyət verməyim. Ən gözəl ölüm birdən-birə, qəflətən getməkdir..."

2010-cu ilin dekabrında, 70 yaşı tamam olanda demişdi bu sözləri. Amma o zaman nə yubileylik halı, nə də ovqatı vardı. Cəmi iki ay əvvəl 36 yaşlı Muradını itirmişdi. Sonrakı hər gün şam təkəri əriyirdi Vəfa Quluzadə. Amma heç vaxt şikayətlənmirdi, dərini bölüşmürdü, ürəyinə çinləyirdi ağrısını...

Nəticə: ürəyinin 5 damarı tutulubmuş. Həkimlər dərhal əməliyyata yazıb. Ancaq yəqin Ulu Yaradan Vəfa müəllimi arzusuna qovuşdurmaqda qərarli olub. Özünün istədiyi kimi, birdəfəlik getdi, yaxınlarına əziyyət vermədən...

Dəfələrlə görüşdüyümüz mənzili... Divardan portreti boylanır. Yəne nikbindir, üzündə təbəssüm. Göz yaşı içərisində boğulan qızı Cəmilə xanımla üz-üzə oturmuşam. 5 il əvvəl yeganə qardaşını itirən bu xanım indi ata itkisinin acısı ilə baş-başa qalıb.

Cəmilə xanım danışır ki, Vəfa müəllim əməliyyat masasına aparılana belə, üzündə gülüş, hər kəsə təskinlik vermişdi. Həttə xəstələrin "Vəfa müəllim, Putin bu gedişlə neyləyəcək", "Azərbaycana təhlükə varmı" kimi suallara həvəslə cavab vermiş. Əynində xəstə xalata, özünün də durumuna gülürək...

Küçədə, bazarda sadə insanlarla ünsiyyətdə olmaq ona zövq verirdi. Baxmayaraq ki, dünyaca şöhrəti vardı, hər kəsə həssas idi, kimsəyə yuxandan aşağı baxmazdı. Onun təhlilləri, şərhləri dünya çapında ciddi qəbul olunurdu. Azərbaycanın vitrinindəki tək-tük analitiklərdən idi. SSRİ XİN-də çalışmışdı, Yaxın Şərq və Avropa ölkələrində SSRİ-ni təmsil etmişdi, Müttəllibov, Elçibəy, Heydər Əliyevlə işləmişdi. 70-ci illərdə ərəb-İsrail müharibəsi gözünün qabağında baş vermişdi, Brejnevle Misir lideri Ənvər Sadatın məktublarını tərcümə edən şəxs olmuşdu. Kissincerden tutmuş Ərəfata qədər kimlərlə görüşməmişdi. Canlı tarix, arxiv idi, sinəsində nələr yox idi?

Həttə ona memuar yazmağı təklif edəndə "Mən özümün "KQB" keçmişimi nə cür yazım? Memuar yazan gərək hamısını yazsın" - demişdi. Qromikonun "maraqsız, oxunaqsız" xatirələri ilə müqayisədə Çörçillin, De Qollun memuarlarını çox yüksək qiymətləndirirdi. "Bəlkə də hamı qiymət verir ki, mən bildiyimin hamısını demirəm" - söyləmişdi bir dəfə.

Qərbdə ona "Qafqazın Kısirceri" deyirdilər. Biz öz Kısircerimizi, çox dəyərli dövlət adamımızı, siyasi analitikimizi itirdik. Adətən belə adamlar haqqında "millətin kisəsindən getdi" deyirlər. İki ay əvvəl Zəfər Quliyevi itirdik, indi də Vəfa müəllimi. Etiraf edək ki, Azərbaycan kimi balaca ölkə üçün iki böyük analitiki itirməsi ciddi itkidir və yerləri boş qalacaq. Heç olmasa, onların adlarını əbədiləşdirək ki, təsəllimiz olsun...

Qarabağ danışıqlarında eks-prezident Heydər Əliyevin şəxsi nümayəndəsi olan Vəfa Quluzadə istefasından sonra da bütün həyatını Qarabağ mövzusunda həsr etdi. Bir an təhlükələrə biganə qalmadı, cəmiyyəti xəbərdar etmək missiyasını daşdı. 2001-ci ildə isə parlamentdəki Qarabağ müzakirələrinə onu şəxsən zəng edib çağıran prezident olmuşdu. Vəfa Quluzadəyə böyük dəyər verirdi, yolları ayrılmasa belə...

Onunçün gecə-gündüz, bayram, istirahət günü yox idi. Bir məlumatı, bilgisi, təhlükələr barədə məlumatı olan kimi zəng edər, fikirlərini bölüşürdü. Həttə bir dəfə Vəfa müəllimin Azərbaycan dövlətinə xarici siyasət idarəsi qədər xidmət etdiyini yazmışdım. Gerçəkdən də, o, tək canı ilə bir nazirliyə bərabər iş görürdü.

"Yeni Müsavat" üçün sonuncu söhbətimizdə Qarabağ ermənilərinə xilas çağırışı etmişdi. Demişdi acından qırılınca, işgala son qoyun, bu ölkədən siz də bəhrələnin. Yazı dərc olunan günün səhəri zəng etdi, "yazını iPad-da axtarıram, başlığı necəydi" soruşdu... Növbəti gün isə həmkarım Kənan Rövşənoğlu "Vəfa müəllim nəse cavab vermirdi" dedi. Aqlımızda başqa bir şey gəlmədi, yəqin istirahət edir. Adətən, sonradan geri yığardı nömrəni. Bu dəfə olmadı...

Və... Yasamal qəbiristanlığı. Budəfəki görüşümüzdə tək-cə sükut danışır... Vəfa müəllim 4 il yarım sonra 36 yaşında itirdiyi yeganə oğluna qovuşdu. Yəqin ruhu rahatdır. Yalnız Qarabağa görə nigaran olacaq, bir də şimal təhlükəsinə görə. Bizi isə təhlükələrdən xəbərdar edəcək zəng bir daha gəlməyəcək...

Mənə bağlılaşdığı kitaba "dostum" yazıb. Biz jurnalistlər böyük bir dost itirdik.

Ruhun şad olsun, böyük insan!



Gül kimi bayramlar

Samir SARI

Bildiğiniz kimi, dünyada 200 civarında dövlət var və onların demək olar ki, hamısının öz yerli adət-ənənələri, bayramları, karnavalları var. Hər gün telekanallarda, internet resurslarında o ölkələrdəki qəribə ənənələrdən bəhs edən süljetlər, videokadrlar nümayiş olunur, adam baxır, həm heyran qalır, həm də heyrtlənir.

Bəzən bizə çöçün gəlir: yekə-yekə adamların arvadlı-kışili bir meydana toplaşib bir-birini al pomidor şirəsinə qərq eləməsinin anlamını başa düşə bilmirik. Bu mənə-rəyə hətta televizor ekranından baxanda belə adamın eti çimçəşir, elə bilirsən, bu dəqiqə özün girmisən o bişməmiş ketçap lığının, lavasının içinə. Amma bu karnavala qatılanlar sevinirlər, atılıb-düşürlər, milli adət-ənənələrini qoruyub saxladıklarına, yaşadıb inkişaf etdiklərinə görə qürur duyurlar.

Dünən televizorda görürəm, bir xarici ölkədə Eşşək günü keçirirlər, bir cüt eşşəyi bəy-gəlin kimi bəzəyib çıxarmışdılar ortalığa. Sonra da eşşəkliyə qədəm qoymağa hazırlaşan yeniyetmə qoduqları minib çapdılar, ötüşdülər. Xülasə ki, həmin günlərini eşşəyə həsr elədilər. Nədən? Ona görə ki, eşşək təsərrüfat işlərində insanın ən yaxın, ən zəhmətkeş dostuymuş.

Yadıma düşür ki, hər il bu vaxtlar Xankəndi şəhərinin həndəverindəki Vəng kəndində ermənilər də qoduqötüşdürmə bayramı keçirirlər. Arada hətta prezident Serj Sarkisyan da bu festival qatılır. Fəxri qonaq kimi. Tamaşaçı kimi. Gənc eşşəklər ötüşür, qoca Serj də baxıb ləzzət alır. Amma ermənilər bu bayramlarına hələ beynəlxalq status ala bilməyiblər. Birincisi, ermənilərin başı başqa şeylərə qarışıb, ikincisi, yerli eşşəklər hələlik dünya səviyyəsinə çıxmağa layiq deyil.

Çoxdur, dünyada gül kimi bayramlar, ənənələr çoxdur - kişilərin öz arvadları bellərinə alıb daşımalarından tutmuş ta tərənin başından dərəyə yuvarlanmağa qədər, ellikcə çayda çimməkdən tutmuş, ellikcə küçəyə çıxıb rəqs etməyə qədər. O karnavallar bizə düşük görünü bilər, amma hərsinin öz tarixi, öz fəlsəfəsi var.

Biz iribuynuzlu mal-qaranı atdöşü eləyib qəssaba qovan camaatıq, bilirlik ki, belə lazımdır, adətdəndir, bu heyvanlar bizə qurban buyrulub. Amma ispanların iribuynuzlu buğaların qabağına düşüb küçə boyunca qaçmalarını, arada bir neçəsinin buğanın buynuzunda, ya da dirnağının altında qalıb qurban olmasının fəlsəfəsini bizə anlamaq çətindir.

Bəlkə də bizim Novruz bayramımız heç kəsə qəribə gəlməz, baxanlar fikirləşər ki, bunlar təbiətin oyanışını, baharın gəlişini bayram edirlər. Amma vallahi, Novruzun dəyişməz personajları olan Keçəllə Kosa tam bir antireklamdır.

Şükür ki, indi yeni-yeni bayramlar yaratmışıq. Millət üçün fərqi yoxdur, bu qədimdən gələn milli bayramdır, yoxsa 5-10 il əvvəl düzəldilmiş neo-millət bayramı. Əsas odur ki, konsert olsun, meydanlara toplaşmağa səbəb, bəhanə olsun, hamı da daraşsın bulvara, manısların "ala gözlərinə vurulmuşam", "getmə, sənsiz nə edəcəm", "heç cür unuda bilmirəm sən!" kimi poetik misralarla zəngin mahnılarına qulaq assınlar, axşam da atəşfəşanlığa baxsınlar.

Sizə səhih şəkildə deyə bilərəm ki, bizim neo-millət Gül bayramımız təkçə ölkə daxilində deyil, onun hüdudlarından çox-çox kənardadır, məsələn, Hollandiyada da alqışlarla qarşılanır. Hətta biz bir il o bayramı keçirməsək, holland xalqı çox pejmürdə olar. Bunun da əsas səbəbi odur ki, hər il Gül bayramımızın gülü əsasən Hollandiyadan gəlir. Narıncılar durduq yerdə bazar tapıblar, yetişdirdikləri gülü yaxşı qiymətdən bizə satırlar və bu hesaba özləri də bayram eləyirlər.

Bir dost adam deyir ki, biz gərək Ələmgəzdirməni də əvvəlcə ümummilli, sonra da beynəlxalq bayram ayını kimi qəbul etdirək, yoxsa ermənilər bunu da əlimizdən alacaqlar. Deyirəm, ona lüzum yoxdur, ermənilər bunu çoxdan özəlləşdirib, sadəcə, onlar əllərində əl rəmzi gəzdirmirlər, "Genosid" layihələri gəzdirirlər.

İndilikdə isə ölkə də bir Məşəlgəzdirmə festivalı başlayıb. Amma bunu hər il edə bilməyəcəyik. Gərək azı iki ildən bir hansısa mundialı, olimpiadını, cürbəcür çempionatları ölkəmizə saldıraq ki, onun da məşəlini Naxçıvandan Qusara, Astaradan Ağstafaya qədər rayon-rayon gəzdire bilək.

Bayramlar yaxşı şeydir, sadəcə, gərək elə olsun ki, kənardan düşüklük kimi görünməsin.

İki ay əvvəlki devalvasiyadan sonra kreditlə bağlı yaranmış problemi həll etmək üçün gözlər Konstitusiya Məhkəməsinə dikilib. Konstitusiya Məhkəməsi mayın 7-də dollarla götürülən kreditlərin hansı məzənnə ilə qaytarılacağına aydınlıq gətirməlidir. Ekspertlər, hüquqşünaslar, iqtisadçılar isə məsələ ətrafında öz fikirlərini bildirlər. Hüquqşünas Əkrəm Həsənov isə məsələ ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsinə hüquqi rəy təqdim edib.

Hüquqşünas Ə.Həsənovun sözlərinə görə, Konstitusiya Məhkəməsi mayın 7-də iki suala cavab verməlidir: "Xarici valyutada kredit vermək qanunidir-mi? Xarici valyutada verilən kredit hansı məzənnə ilə qaytarılmalıdır?". O qeyd edib ki, cəmiyyəti narahat edən bu problemlərin həllində yardımçı olmaq məqsədilə Konstitusiya Məhkəməsinə ətraflı hüquqi rəyini təqdim edib: "Mən kompromis qərarın qəbul edilməsini təklif edirəm. Lakin bu, "kompromis naminə kompromis" təklifi deyil. Təklifimi ilk növbədə hüquqi cəhətdən əsaslandırılmışam. Sadəcə, xoşbəxtlikdən hüquqi cəhətdən düzgün hesab etdiyim qərar insani nöqtəy-nəzərdən də ədalətliyədir. Başqa sözlə, hüquqi və vətəndaş mövqeyim üst-üstə düşür. Qısaq budur ki, xarici valyutada kreditin verilməsini qanunsuz hesab edirəm. Bu, əhəlinin xeyrinə olacaq. Lakin belə kredit istənilən halda banka cari məzənnə ilə qaytarılmalıdır. Bu da bankların xeyrinə olacaq".

Ekspert qeyd edib ki, Mülki Məcəllənin 439.1-ci, 439.2-ci və 439.7-ci maddələrinin şərhli üzrə Konstitusiya Məhkəməsinin qərarında bu və ya digər şəkildə bir neçə məsələnin təsbit edilməsini təklif edib: "439.1-ci maddənin məzmununa və mənasına uyğun olaraq, bütün tərəfləri Azərbaycan Respublikası vətəndaşları və hüquqi şəxsləri olan pul öhdəliyi yalnız manatla ifadə edilməlidir. Bu, həmçinin kredit və bank əmanəti müqavilələrinə də aiddir. Əks halda, həmin müqavilə Mülki Məcəllənin 337.1-ci maddəsinə əsasən etibarsızdır. Məcəllənin 337.5-ci maddəsinə uyğun olaraq, tərəflərdən hər biri xarici valyutada aldığı pul məbləğini digər tərəfə qaytarmalı və ya onun manat ekvivalentini ödəməlidir. Borclu isə həmçinin əlavə olaraq 449.1-ci maddəyə müvafiq olaraq kreditora bank uçot dərəcəsi ilə faizlər ödəməlidir".

Ekspertin sözlərinə görə, 439.2-ci maddənin məzmununa və mənasına uyğun olaraq, xarici valyutada olan pul öhdəliyi ödəniş gününə manatın xarici valyutaya məzənnəsi əsasında manatla ödənilməlidir: "439.2-ci maddənin "ödənişin xarici valyutada aparılması olduğuun şərtləşdirildiyi hallardan başqa" ifadəsi Konstitusiyanın 19-cu maddəsinin III hissəsinə uyğun olmadığından qüvvədən düşmüş hesab edilməlidir. 439.7-ci maddənin məzmununa və mənasına uyğun olaraq, əgər Mülki Məcəllədə və ya müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, pul vahidinin nominal dəyəri artmış və ya azalmışsa, borclu ödənişi yeni nominal dəyerdə



"Konstitusiya Məhkəməsinin verəcəyi qərar manatın rolunu artıracaq"

Əkrəm Həsənov: "Mərkəzi Bank başda olmaqla banklar qanunlara riayət etmir və onların təkmilləşməsində maraqlı deyillər"

əvvəlki və yeni nominal dəyərin məzənnəsinə uyğun ödəməlidir. Həmçinin, pul vahidinin bazar dəyəri artmış və ya azalmışsa, borclu ödənişi pul öhdəliyinin ifadə edildiyi məbləğdə ödəməlidir. Pul vahidi digər pul vahidi ilə əvəz edilmişdirsə, borclu ödənişi dəyişmə gününün məzənnəsinə uyğun ödəməlidir. Bu qərarla əks olunan hüquqi mövqelər nəzərə alınmaqla pul öhdəliyini nizamlayan qaydaların qanunvericilikdə dəqiq müəyyən olunması Milli Məclisə tövsiyə ediləcəkdir".

Qərarın sosial-iqtisadi mahiyyətini qeyd edən Ə.Həsənovun fikrincə, təklif edilən qərar layihəsi nəinki hüquqi cəhətdən düzgün olar, həmçinin manatın kəskin devalvasiyasından sonra cəmiyyətimizdə mövcud olan sosial gərginliyi yumşaldır və iqtisadi problemlərin bir qismini həll edə bilər: "Bu təklifin əsas üstünlüyü həm də ondan ibarətdir ki, heç bir tərəfin iddiasını tam təmin etmir və devalvasiya nəticəsindəki yaranmış zərər onların arasında bölüşdürür. Buna görə də təklifimin hər bir tərəf üçün müsbət və mənfi cəhətləri üzərində qısaca dayanacaq. Banklar və digər kredit təşkilatları üçün əsas müsbət cəhət ondan ibarətdir ki, xarici valyutada verdikləri kreditlər onlara həmin valyutada və ya manatla cari məzənnə ilə qaytarılacaq. Düzdür, öz növbəsində banklar da xarici valyutada olan bank əmanətlərini cari məzənnə ilə qaytarmalıdır. Lakin, nəzərə alsaq ki, bir qayda olaraq, xarici valyutada kreditlərin həcmi bank əmanət-

rici valyutada və ya manatla cari məzənnə ilə ödəmək vəziyyəsidir. Başqa sözlə, manatın kəskin devalvasiyasının yükü əsasən onların üzərində qalacaq".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, əmanətçilər üçün əsas müsbət cəhət ondan ibarətdir ki, xarici valyutada qoyduqları bank əmanəti onlara həmin valyutada və ya manatla cari məzənnə ilə qaytarılacaq. Əsas mənfi cəhət isə ondan ibarətdir ki, onlar bank əmanəti üzrə şərtləşdirdikləri və gözlədikləri dərəcə ilə deyil, bank uçot dərəcəsi ilə faiz gəliri əldə edəcəklər: "Lakin istənilən halda bankların və borc alanların itkiləri və problemləri qarşısında bu itki iri deyil".

O qeyd edib ki, qanunvericiliyimizdəki problemlər müvafiq dövlət orqanlarının bu sahədə boşluqları vaxtında aradan qaldırmadığını göstərir: "Mərkəzi Bank başda olmaqla, banklar da bu boşluqlara nəzər yetirmədən məsuliyyətsiz əmanət-kredit siyasəti həyata keçiriblər. Əhəlinin də bir qismi müvafiq hüquqi və iqtisadi biliklərə malik olmadan xarici valyuta ilə əqdlər bağlayıblar". Ekspertin sözlərinə görə, Mülki Məcəllənin bank əqdlərinə dair müddələrinin təkmilləşməsinə ehtiyac var: "Mərkəzi Bank başda olmaqla banklar qanunlara riayət etməməyə o qədər alışıb ki, onların təkmilləşməsində maraqlı deyillər". Ekspert ümid edir ki, Konstitusiya Məhkəməsinin qərarından sonra cəmiyyətimizdə qanunun aliliyi prinsipinin rolu artacaq, qanunvericiliyə daha çox diqqət yetiriləcək: "Məsələn, güman edirəm ki, Mülki Məcəllənin 439.1-ci maddəsi təzliklə təkmilləşdiriləcək. Bu qərar eyni zamanda əhəlimizin hüquqi və iqtisadi savadının artmasına, bu savadın rolunun yüksəlməsinə xidmət edəcək. Bu qərar həmçinin milli valyutamız olan manatın rolunu və əhəmiyyətini artıracaq, ölkədə son aylar sürətlə inkişaf edən dollarlaşma prosesini zəiflədəcək. Nəhayət, inanıram ki, bu qərar Konstitusiya Məhkəməsinin cəmiyyətimizdəki nüfuzunun daha da artmasına xidmət edəcək".

"Baxış bucağı"

Türk dünyasının tanınmış diplomatlarından olan Hikmət Çətin budəfəki müsahibimiz. 1991-1994-cü illərdən Türkiyə xarici işlər naziri, 1997-1999-cu illərdə isə Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) sədri kimi çalışan Hikmət bəylə Qarabağ məsələsi, Türkiyə-Ermənistan və Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin perspektivləri haqda danışdıq.

Qarabağ münaqişəsinin həllinə cavabdeh sayılan ATƏT-in Minsk qrupunun yarıldığına şahidlik etmiş diplomatla ötən həftə 3-cü Qlobal Bakı Forumunda görüşüb danışdıq. Kifayət qədər maraqlı və səmimi həmsöhbət olan Hikmət Çətinin "Yeni Müsavat"a müsahibəsini təqdim edirik.

- Hikmət bəy, 24 aprelə ermənilər saxta "soyqırım"ın 100 illiyini qeyd etdilər. Sizcə, ermənilər yüz illik hədəflərinə çatdırlarmı?

- Məncə, çatdırlarmı. Çünki onlar üçün önəmli olan 100-cü ildə Amerikanın mövqeyi idi, Obamanın "soyqırım" deməsi idi. Obama isə bir sıra ifadələr işlətsə də, soyqırım kəlməsini dilə gətirmədi. Odur ki, erməni diasporu Obamaya çox ciddi təpki göstərir. O mənada ermənilər hədəflərinə yetişib bilmədilər. Elə bizimçün də önəmli olan Obamanın 100-cü ildə o kəlməni deyib-deməyəcəyi idi. Ancaq o, demədi.

- Necə bilirsiniz, nədən Obama buna getmədi?

- Fikrimcə, o, Türkiyənin Orta Şərqi üçün önəmini gördü. Türkiyəsiz Orta Şərqdəki problemlərin həllə bilməyəcəyini qəbul etdiyi üçün Amerika buna getmədi. Düzdür, orijinal mətnə deyir ki, mən fikrimi dəyişdirmədim. Amma dövlətin ortaya qoyduğu düşüncələr çərçivəsində mən o kəlmədən istifadə etmədim, demək istədi. Bu, o deməkdir ki, Pentaqon da Türkiyənin bölgədəki önəmini, sülh və əmin-amanlıq üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini doğru-düzgün qəbul etdi.

- Ermənilərin öz istəklərinə nail ola bilməməsi təkcə Türkiyə üçün deyil, Azərbaycan üçün də mühüm önəm kəsb edir, yaqın, razılaşarsınız? Türkiyə və Azərbaycanın birgə fəaliyyəti nə dərəcədə yetərli oldu? Siz başqa nə təklif edərdiniz?

- Təbii ki, Türkiyənin uğuru həm də Azərbaycanın uğurudur, yaxud əksinə. Ancaq mən bir söz deyim, bu nəticə artıq hər şeyin həlləndiyi anlamına gəlmir. Ermənilərin "soyqırım" iddiaları bundan sonra da daim gündəmdə qalacaq. Yeni ermənilər növbəti 100 il gözləməyəcəklər, hər gün bu məsələnin təbliğatını aparmağa, dünyanı inandırmağa çalışsınlar. Qarşıdan Amerikada 2016-cı il seçkiləri gəlir. Həmin seçki kampaniyasında da ermənilər bu mövzudan gen-bol istifadə edəcəklər. Çünki erməni diasporunun ABŞ-da kifayət qədər qüvvəsi var. Odur ki, həm Demokrat, həm Respublikaçılar partiyalarının seçki kampaniyalarında bu mövzudan geniş şəkildə yararlanmağa çalışsınlar. Ancaq

"Keçmişini buraxıb gələcəyə baxmaq lazımdır"

Hikmət Çətin: "Erməniləri iki hissəyə ayırmaq lazımdır..."



"Minsk Qrupunun yenidən gözdən keçirilməsi, çözümə yaxın və həll yolunu hədəf seçən yeni bir işlək qrupa çevrilməsi gərəkdir"

- Lakin Serj Sarkisyan Ermənistan gəncliyinə xitabən "biz Qarabağ məsələsini həll etdik, sizin də qarşınızda Ağrının taleyini həll etmək missiyası var" söylədi...

- Xeyallarla bir yerə gedib bilməz. Mən bu fikirlərə münasibət bildirməyi belə mənasız sayıram.

- ATƏT-in Minsk Qrupunun iki həmsədr dövlətinin rəhbəri 24 aprelə İrəvana getdi, saxta "soyqırım"a yas tutdu. Belə münasibətdən sonra Paris və Moskvanın Qarabağ münaqişəsinin çözümləndirici ədalətli rol oynayacağını güman etmək olarmı?

- Aradan 20 ildən artıq zaman keçdi. Minsk Qrupu qurulan zaman mən xarici işlər na-

ziri idim. Biz o zaman bu qrupun məsələni dərhal çözümləndirməyi gözləyirdik. Aradan 20 ildən çox zaman keçdi, lakin bir çözümə yetişə bilmədilər. Odur ki, Minsk Qrupunun yenidən gözdən keçirilməsi, çözümə yaxın və həll yolunu hədəf seçən yeni bir işlək qrupa çevrilməsi lazımdır. Bundan

- Türkiyədə 70 mindən çox erməni yaşayır, onların ən azı 40 mini vətəndaş deyil. Ermənilərin təpki davam edərsə, onların ölkədən çıxarılması gözləniləndirmi?

- Mən bunu düzgün hesab etmirəm, bu, insanlıq məsələsidir. Ermənilər Türkiyəyə çörək qazanmağa gəliblər. Mən bu

yerlər və Türkiyəyə də isti münasibətdə olduqlarını, bu problemlərin həllinə tərəfdar olduqlarını deyirlər. O illərdə gedənlər nəyə, dedələri tərəfindən nifrətlə böyüdüldülər. Həmin nifrətlə böyüdünlər də mütəmadi şəkildə nifrətlərini bürüzə verdilər. Hazırda Türkiyədə qalanlar, yaxud sonrakı il-

lərdə ölkədən gedənlərin münasibətində isə mən bir problem görmürəm. Onlar bu məsələlərin həllini, üstəlik də gəlib Türkiyədə yaşamaq istəyirlər.

- Bakının özündə də 30 mindən çox erməni var, rahat şəkildə həyat sürürlər. Lakin Dağlıq Qarabağda, işğal altındakı digər ərazilərdəki ermənilər ağır məhrumiyətlər altında yaşasalar da, onların hər hansı xoşməramlı mövqeyi görünür. Deməli, buna ümid etmək də sadəlövhlik olardı...

- Raziyəm. İndi durum belədir. Lakin unutmayaq ki, Amerika və Fransada yaşayan ermənilərdə, həm də tarixi bilmədən nifrətlə böyüdünlərdə problem var.

- Belə bir ərafədə Suriyadan köçürülən ermənilər işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində yerləşdirilir, süni məskunlaşdırma siyasəti yürüdürlər. Bütün bunlar Qarabağ məsələsinin həllini daha da ağırlaşdırmayacaqmı? Mövcud durumdan çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Məncə, konkret addımların atılması lazımdır. Bəli, mən Qarabağ məsələsinin bu gün, ya sabah həlləndiyini təsəvvür etmirəm. Amma bayaq dediyim kimi, ətraf rayonların azad olunmasından başlamaq lazımdır. Hansı ki, o rayonlar xarabazarıya çevrilib. İlk addımların atılması ilə bu problemin həlləndiyinə inanıram.

- Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsi üçün hərbi əməliyyatlara başlamaq məcburiyyəti qarşısında qalarsa, sizcə, nəticə necə olar?

- Mən bu məsələnin savaşa həlləndiyinə inanmıram. Amma təbii ki, Azərbaycan çox güclü olmalıdır. Bu, müdafiə üçün lazımdır. Hər kəs görməlidir ki, artıq Azərbaycan öz gücünə bəyənərək erməniyə qadirdir. Lakin mən savaşa olmadan Qarabağ məsələsinin həllini tərəfdarıyam.

- Məcburiyyətdən savaşa olacağına, Türkiyə Azərbaycanın yanında olacağına?

- Mən savaşı heç düşünmürəm. Türkiyənin də bu bərdə düşünməyini zənn etmirəm. Savaş yolu heç bir zaman çözümlü yolu olmayıb.

- Rusiya hərbi müttəfiqi olan Ermənistanın yanında olacağına, Türkiyə necə, Azərbaycana hərbi dəstək verəcəkmə?

- Mən hər bərdə deyiləm. Ona görə də qəti şəkildə hər bərdə deyiləm.

□ Elşad PAŞASOY
FOTO: "YM"

Türkiyənin tanınmış diplomatı "Yeni Müsavat"a Qarabağın çözümləndirilməsi haqda danışdı



Pirverdiyevin XORUZU

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

Qabaqdan deputatxana seçkiləri gəlir, ancaq uca millətimizin başı Avropa Oyunlarına qarışdığı üçün qanunqayırın obyektin gələcəyini vecə alan yoxdur. Görünür belə məsləhətdir. Yoxsa ki, ingilis Con və fransız Pyer də parlament qayırsın, Danabaş kənd sakini Tağı müəllim də - bunu Allah götürməz, göydən daş yağdırar. O baxımdan, bizimki bir növ "kitayski", ucuzvari parlamentdir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan parlament anlayışını xalq daha çox siqaret və araç kimi qəbul edir. İnanmırsan çıx küçədə sosioloji sorğu qayır. Rəy soruşduğun hər 10 nəfərdən doqquzu "Niyə bilmirəm ki, parlament nədir? Əla bilirəm. Dünən Həmdullahla adama iki butulka içib gəyirmişik" tipində cavab verməyə heç mənin qandığım qrafa yoxdur.

Bu sahədə vəziyyət o qədər tragikomikdir ki, hətta bir dəfə Parlamentdə Deputatlardan Nəmə İstəyən Jurnalistlər Birliyi adlı qeyri-hökumət təşkilatının rəy sorğusuna görə "İlin ən aktiv deputatı" mükafatını deputatxanaya heç ayaq basmayan bir nəfər almışdır.

Bu baxımdan, dünən bir dostum zəng vurub "Nazim Fərəcov adından deputat tanıyırsan?" soruşanda "nırç" cavabı verdim. Sən demə beləsi var imiş, deputatxanada Laçın rayonunu təmsil edirmiş. Yəni, rayon işğal edilib, faktiki yer üzündən silinib, ancaq deputatı vardır. Üstəlik, Nazim müəllim modern.az saytına intervü veribmiş. Seçkilərə az qaldığı üçün hesab edək bu adam deputatxana plovunun qazmağıdır, indi üzə çıxıbdır. Intervüdə deyib ki, hələlik növbəti dəfə namizəd olacağını bilmir, bunu YAP-ın ixtiyarına buraxır.

Ancaq ən maraqlısı bu deyil. Nazim Fərəcovun adını internet axtarış portalında yazarkən qərribə faktla üzleşdim: məlum oldu ki, bu adamın deputatxanada son 5 illik fəaliyyəti haqda yeganə cümləni... elə mən özüm, bu ilin fevralında yazmışam! Həmin vaxt məşhur bələdiyyə qəhrəmanı Əfraz xalanın 121 sayılı Laçın dairəsindən deputat qoyulmasını təklif etmişəm. Özümdən sitat gətirim, kimdən əskik oğlanam: "Çünki son 5 ildə o dairədən deputat qoyulan Nazim Fərəcovu bəlkə heç Oqtay Əsədov da üzədən tanımır". Belə-belə işlər... Yaddaşımız korlanır. Hərçənd, bu boyda millət deputatlarını tanımırsa, mənim yaddaşımın nə günahı? Qalır indi YAP-ın təklifimizi dəyərləndirməsi. Mən "Əfraz xala!" deyirəm.

Bu arada Nazirlər Kabineti də aktiv fəaliyyətə başlamışdır. Görünür prezidentin ordaki iclasının təsiri, yuxudan oyanıblar. Artur müəllimin imzaladığı sərəncamla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Azərdamazlıq" idarəsi ləğv olunub. Heyf. Bəs ölkədə bu qədər heyvanın damazlığını kim tutacaq? Yaxşı şilləq atan eşşəklərimizin nəslini, böyürən inəklərimizin cinsini, lomba tüpürçəkli dəvələrimizin genini hansı dövlət idarəsi qoruyacaqdır? Yazıqlar olsun. NK-nın, KTN-in bəlkə bircə faydalı funksiyası vardı, onu da ləğv elədilər. Artur müəllimə istefa! (Çaşıb birdən çağırışma səs verər, lazım deyil. Onsuz fərqi azdır).

Eyni zamanda fikirləşirsən ki, əgər cins eşşəyi Almaniyadan, inəyi başqa Avropa dövlətindən, hətta qoyunu İngiltərədən alırıqsa, bu damazlıq idarəsi nəyə yararlıdır? Elə yaxşı edib başını əkiblər.

Bayaq dəvə yazdım, yadıma Azərenerji düşdü. Onun şefi Pirverdiyev müəllimin dəvə fermaları vardır. Dəvədən enerji alır. Sözümdə deyil, bizim konstitusiyaya görə hər kəsin enerjisini istədiyi yerdən almaq hüququ var. Sadəcə, son günlər orda-burda Pirverdiyev əleyhinə cizmalar qaralar gözümə dəydi. Yazırlar ki, guya yoldaş Pirverdiyev enerji sistemini yeyib-dağıdıbdır.

Mən bircə sual vermək istəyirəm: bəyəm Pirverdiyev özbaşınadır ki, hansısa elektronu satıb yesin? Yazığın gördüyü bəlkə elə dəvə çığı olmuşdur. Misal üçün, bayraq meydanını Azərenerji-yə qayırtırdırsa niyə soruşmurduz ki, bu pullar hardandı?

Sonda hörmətli oxuculara Mirzə Cəlilin "Pirverdinin xoruzu" hekayəsini oxumağı məsləhət görərdim. Özüm də oxuyacağam, yadımdan çıxıb.

Düşmən ölkə rəhbərindən hiyləgər may gedişi

Ermenistan prezidenti Serj Sərkisyan bu həftə ABŞ-a gedəcək. Səfərin məqsədinə və detallarına toxunan erməni qəzeti "Aykan Jamanak"ın yazdığına görə, qarşıdakı ziyarət çərçivəsində Sərkisyanın ABŞ prezidenti Barak Obama ilə görüşü də istisna deyil.

"Bizim məlumatımıza görə, prezident Barak Obamaya Vaşinqtonda "soyqırımın" 100 illiyi ilə bağlı keçiriləcək tədbirlərdə iştirak üçün dəvət göndərilib. Tədbirlər 7-9 may tarixində baş tutacaq. Obama dəvəti sayacaqmı? Hələlik bu suala cavab yoxdur", - qeyd edib nəşr.

Qəzet eyni mənbəyə istinadla daha sonra səfər zamanı Sərkisyanın rəsmi görüşlərinin planlaşdırılmadığını yazıb: "Həqiqətən də Serj Sərkisyan Amerikaya əsasən erməni icması ilə münasibətləri qaydaya salmaq və Ermənistanı bəzi maliyyə və sərmayə axınına təmin etmək üçün gedir", - əlavə edib "Aykan Jamanak".

Bu yerdə bildirik ki, ABŞ-dakı erməni diasporu ilə Sərkisyan rejimi arasında münasibətlər gerçəkdən də soyuqdur. Bu da ilk növbədə lobbinin Ermənistanı zaman-zaman göstərdiyi maliyyə dəstəyinin iqtidar tərəfindən korrupsiya yolu ilə mənimmənilməsi ittihamları ilə əlaqədardır.

Korrupsiya faktları barədə vaxtaşırı erməni mətbuatı da yazıb. Hətta buna etiraz olaraq Amerikada erməni əsilli fəallar son illərdə ianə toplanışına etiraz olaraq aksiyalar keçiriblər. Ancaq şübhə yox ki, Sərkisyanın Amerika ziyarətində əsas hədəflərdən biri və birincisi prezident Obama ilə heç olmasa, 1-2 dəqiqəlik təmas şərəfinə nail olmaqdır.

Bəllidir ki, saxta genosidin 100 illiyində ABŞ prezidenti "soyqırım" sözünü işlətməklə, aprelin 24-də İrəvana ən aşağı ranqlı nümayəndə heyəti göndərməyə (mərasimdə ABŞ-ı maliyyə naziri təmsil edib) Sərkisyan daxil, bütün erməniləri ciddi şəkildə məyus edib, az qala şoka salıb. Ən önəmlisi, saxta genosid təbliğatına, bu iddianın dünya tərəfindən tanınması imkanlarına Obama sarsıdıcı zərbə vurub.

Bu mənada belə bir görüş düşmən ölkə başçısına özünü "formaya salmaq", həmçinin gərgin münasibətlərdə olduğu diaspor və erməni xalqı qarşısında öz sifətini bərpə etmək şansı yaradardı. Ən önəmlisi, Ağ Ev rəhbəri ilə cəmi bir neçə dəqiqəlik təmas ona Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri qarşısında psixoloji, mənəvi-siyasi dividend qazandırmış olardı.

Bəs Obama görüşə gələcəkmidi? Bu yerdə yada salaq ki, Parisdə erməni lobbisinin təşkil elədiyi analoji tədbirə Fransa prezidenti Fransua Olland diasporun dəvətini məmnuniyyətlə qəbul edərək şəxsən təşrif buyurmuşdu. Üstəlik, Olland aprelin 24-də Ermənistan paytaxtında oldu.

Amerikanın erməni lobbisi də, şübhə yox ki, Obamanın heç olmasa, analoji mərasimə



Sərkisyan Əliyevdən qabaq Obama ilə görüşə can atır

Bu həftə ABŞ-a yollanacaq Ermənistan prezidenti Ağ Ev başçısı ilə "soyqırım" mərasimi bəhanəsi ilə təmasa cəhd edəcək; işğalçı ölkə başçısı səfərdə daha bir neçə hədəf güdür; Amerika prezidenti fransalı həmkarı Olland kimi erməni tələsinə düşəcəkmidi?

qatılmasına nail olmaqla ən əvvəl Azərbaycan və Türkiyə qarşısında özünü "bir addım öndə" göstərmək, iki qaradaş ölkəni xoşagəlməz fakt qarşısında qoymaq niyyəti güdür.

Sərkisyanın qarşıdakı səfəri ilə bağlı bir mühüm detala da toxunmaq lazım gəlir. Məsələ ondadır ki, Barak Obama hakimiyyəti dövründə nə Azərbaycan, nə də Ermənistan prezidentlərini Ağ Evə dəvət etməyib. Bu fakt hətta amerikalı analitiklərin də diqqətindən yayınmayıb. ABŞ-ın Minsk Qrupundakı keçmiş həmsədr, Azərbaycandakı sabiq səfir Metyu Brayza isə ötən il rəsmi Vaşinqtonun bu yanaşmasını ciddi tənqid edərək bildirmişdi ki, Amerika lideri və dövlət katibi Con Kerri Qarabağ danışıqlarında irəliləyiş əldə olunması naminə öz səlahiyyətlərindən istifadə edib sülh prosesinə şəxsən qoşulmalı, bu təşəbbüs çərçivəsində iki ölkənin başçıları Vaşinqtona dəvət edilməlidir.

"Vaşinqton Qarabağ problemi ilə kifayət qədər maraqlanmır. ABŞ rəhbərliyi sülh danışıqlarında dönüş yaratmaq üçün Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinə siyasi dəstəyə dair təminat verməli, vaxtilə prezident Dmitri Medvedevin etdiyi kimi, vaxtaşırı Əliyev və Sərkisyanla birbaşa görüş keçirməlidir. Obama bu münasibətə

şənin ABŞ üçün əhəmiyyətli olduğunu nümayiş etdirməlidir", - vurğulamışdı Brayza.

İstisna deyil ki, Sərkisyan qeyri-formal atmosferdə də olsa Ağ Ev sahibi ilə bir araya gəlmək, onunla görüntülənib dünya fotoqrafları önündə şəkil çəkdirməklə həm tilsimi Ermənistanın

xeyrinə qırmağa, həm də və ən önəmlisi, azərbaycanlı həmkarı İlham Əliyevi qabaqlamağa çalışsın. Alınacaqmı? Barak Obama Fransua Olland kimi erməni lobbisinin və Sərkisyanın hiyləgərçəsinə qurduqları tələyə düşəcəkmidi?

Bir neçə gün gözləyək.
□ **Analitik xidmət**



Suriya müxalifləri PKK-ya qarşı ittifaq yaratdılar

Suriyada Əsəd rejiminə qarşı döyüşən müxaliflər hökumət qüvvələri ilə yanaşı, PKK-nın Suriya qolu PYD-yə qarşı da ittifaq yaradıblar. Avropa.info Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, PYD-nin Hələbdə müxaliflərə hücumlar təşkil etməsi bu ittifaqın meydana gəlməsinə səbəb olub.

Xəbərlərə görə, PKK-çılar Hələbdə müsəlman bir qadını qaçıraraq işgəncə veriblər. Bundan sonra, PYD-yə qarşı ittifaqda birləşən müxaliflər onların yerləşdiyi Şeyx Maqsud adlanan əraziyə hücum ediblər.

Qeyd edək ki, PYD Suriya savaşında Əsədə dəstək verir.

Böyük Britaniyanın Xarici İşlər Nazirliyinin Cənubi Qafqaz bölməsinin rəhbəri xanım Emma Beynzinin bir neçə gün öncə Britaniyanın Bakıdakı səfirliyində Müsavat Partiyasının başkanı Arif Hacı, AXCP sədri Əli Kərimli və REAL-ın icra katibi Natiq Cəfərli ilə görüşməsinə hakim Yeni Azərbaycan Partiyasından sət reaksiya verilib.

YAP icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov həftə az-a açıqlamasında deyib ki, Britaniya XİN rəsmisinin Azərbaycanda fəaliyyət göstərən siyasi təşkilatlar ilə məhdud çərçivədə görüş keçirməsini düzgün hesab etmir.

S.Novruzov bildirib ki, görüş daha geniş formatda keçirilsəydi, daha məqsədəuyğun olardı: "Əslində gerek ölkədə olan bütün siyasi partiyalar ilə görüşlər keçirilsin və o halda bu normal hal kimi qarşılana bilər. Lakin ayrı-seçkilik qoymaq, bir partiya və yaxud da ki, bir qeyri-hökumət təşkilatı ilə görüş keçirdib, o biri partiyalar və QHT-lər ilə heç bir görüş keçirməmək, təbii ki, şübhə doğurur".

Politoloq Ərəstun Orulu isə hesab edir ki, hansısa xarici ölkənin təmsilçisinin öz ölkəsinin səfirliyində hansısa siyasətçi ilə görüşməsinə bu şəkildə reaksiya verilməsi diplomatik qaydalara ziddir: "Kiminlə görüşməyi dövlət eləyən tərəf müəyyənləşdirir. Mən düşünürəm ki, Britaniya Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi Azərbaycanda dövlət qurumlarının



Qərb Azərbaycan müxalifətini "reanimasiyadan" çıxarır

Britaniya XİN-in rəsmisinin Bakıda keçirdiyi görüşə YAP-dan sət reaksiya verilməsinin səbəbi nədir?

da nümayəndələri ilə görüşməmiş olsun. Böyük Britaniya Azərbaycanın böyük enerji və siyasi partnyorudur. Təbii ki, Britaniyaya maraqlıdır ki, Azərbaycanda real situasiyanı bilsin. Görüşlərə kimlərin dövlət edilməsi isə subyektiv əsaslarla müəyyən olunur. Bütün bu görüşlər formatına şəbəkə qur-

maq deyirlər. Yeni bütün spektrlə görüşmək və görüşlərdən çıxan nəticələr əsasında bir ümumi fikir formalaşdırmaq". Bir sıra siyasi təhlilçilər isə hesab edir ki, Böyük Britaniyanın XİN rəsmisinin Azərbaycan iqtidarı ilə Qərb arasında gərginliyin artdığı vaxtda Bakıya gəlib hakimiyyətə rəqib olan

partiyaların rəhbərləri ilə görüşməsi təsadüfi deyil. Bu addım Britaniyanın Azərbaycanda real müxalifət olaraq məhz sözügedən təşkilatları qəbul etməsinə və hakimiyyətə rəqib olan qüvvələri "reanimasiyadan" çıxarmaq istəyini göstərir.

Ekspertlər diqqəti Azərbaycan iqtidarı ilə ABŞ, Avropa Birliyi münasibətlərindəki getdikcə soyuqlaşmaya çəkirlər və qeyd edirlər ki, bu soyuqlaşmanın artması fonunda iqtidara real müxalifətə tədricən marağın artacağı barədə proqnozlar ger-

Azərbaycan oyunları...



Hüseyinbala SƏLİMOV

1989-cu il, Ə.Vəzirovun hakimiyyəti dövrü idi. O vaxt bəndəniz də elmi-tədqiqat institutlarından birində çalışırdı...

Qəz, bir gün dedilər ki, bəs Ə.Vəzirov cənabları instituta gələcək. Açıq, maraqlı böyük idi. Amma bu maraqlı azacıq da olsa, hiylə və məkr vardı - hamımız gözləyirdik ki, görək, Vəzirovun həmin bu gelişindən hansı lətifə yaranacaq?..

Bu, bizim günahımız deyildi. Vəzirov azərbaycanca çox pis danışdı. Ona görə də onun hər çıxışından sonra bir lətifə meydana çıxırdı. Amma bu dəfə bizə yeni lətifənin doğuşunu görmək qismət olmadı...

Tapşırıdılar ki, bir adam laboratoriyadan kənara, xüsusən də institutun heyətinə çıxmasın. Beləcə, bizə Əbdürrəhman Xəliloviçi görmək qismət olmadı... Lətifə də yaranmadı. Amma müəyyən qənaət əldə etmək mümkün oldu - başa düşdük ki, Ə.Vəzirovun da "novatorluğu" əslində ideoloji fiksiyadan başqa bir şey deyil, o da özünün digər kommunist sələfləri kimi insanlarla birbaşa ünsiyyətdən qaçırdı...

İndi bu "xatirə"lərlə niyə sizi yoruram? Bilirsiniz ki, Avropa oyunlarına birçə aydan bir az artıq vaxt qalıb. Az qalırlar insanlara desinlər ki, iyirimi günlüyə, bir aylığa şəhərdən çıxıb gedin, oyunlar bitəndən sonra qayıdarsınız...

Ona görə də "Avropa oyunları" deyəndə bir az duruxuram. Qorxuram ki, bu, Avropa deyil, əsl Azərbaycan oyunları olsun...

Deyirlər ki, guya ki, kimsə bu tədbirə qısqançlıq edir. Amma düşünürəm ki, bu, həqiqəti təhrif etməkdir.

Ermənistanı çıxsaq, yerdə qalan dünya dövlətlərinin heç biri belə bir niyyətdə bulunmur. Səhv etmirəmsə, hətta Ermənistanın özü də oyunlara idmançıları göndərmək niyyətindədir...

Güman ki, onların da bu idman tədbirində iştirakı yaxşı olar, yerinə düşərdi. Azərbaycanlı boksçu erməni boksçunun burnunu ezməyəcəksə, daha bunun nə ləzzəti? Azərbaycanlı güləşçi erməni güləşçisini başının üstünə qaldırıb yere çırpmayacağına, daha bunun nə ləzzəti?

Qəz, ermənilərin iştirakı oyunların "duz"unu artırır bilər. Onlar bu yarışdan tamam udubuz getməsələr ləzzəti az olar...

Hə, nə deyirdim?.. Sözüüm yarımçıq qalmışdı axı... Hə, deyirlər ki, guya kimsə bu oyunları möhkəm qısqanır, özü də onların çoxu azərbaycanlılardır... Amma adam inanmaq istəyir, inana bilmir...

Mənə elə gəlir ki, qısqançlıq nümayiş etdirən hakimiyyətin özüdür - onlar bu oyunları millətin tədbiri kimi yox, öz tədbirləri kimi təqdim edirlər...

Hələ mən hansısa müxalifətin dilindən qərəzli bir söz eşitməmişəm. Bəlkə olub, mənim xəbərim yoxdur? Amma mən o qədər də xəbərlərdən kənarda da deyiləm... Olsaydı, mənim də xəbərim olardı...

O ki qaldı məsələnin mübahisəli tərəflərinə... Ən çox mübahisə doğuran detal hansıdır?

Bilirsiniz, belə böyük idman tədbirləri adətən onlara çəkilən xərcləri ödəmirlər. Hər halda, bəndəniz bu vaxta qədər belə eşidib və beləcə oxuyub. Amma nə etmək olar? Bütün hallarda ölkənin adıdır. Ölkəyə on minlərlə insan gələcək, onun haqqında özünün təəssüratlarını formalaşdıracaq. Ola bilsin, onların bəzisinin ölkə o qədər o xoşuna gələcək ki, növbəti dəfə Azərbaycana səfər etmək niyyətinə düşəcək... Bütün hallarda, bu, həm də çox böyük turizm tədbiridir...

Əsas odur ki, oyunlar həqiqətən də Avropa oyunları olsun. Bunun üçünsə ölkə özünü Avropanın bir hissəsi kimi təqdim etməyi bacarmalıdır...

Elə olmasın ki, Avropa oyunları əvəzinə Azərbaycan oyunları alınsın. Həm də hər bir idman tədbirinin dəyərini artıran bilirsiniz, nədir? Oyunlarda göstərilmiş, əldə edilmiş rekordlar. Bəli, rekordlar nə qədər çox olsa oyunların dəyəri bir o qədər artacaq, ona ciddi idman tədbiri kimi baxacaqlar...

Güman edirik ki, tədbirdə çoxlu jurnalist də iştirak edəcək. Onların hər biri özü ilə bir Azərbaycan aparacaq. Bu Azərbaycanlar biri-birindən fərqli olacaq - bir Azərbaycanda hər şey yaxşı və gözəl olacaq, o biri Azərbaycanda isə, məlum olacaq ki, insanlar sıxışdırılır, təqib edilir və hətta həbsə atılır...

Müəyyən mənada buna da hazır olmaq lazımdır. Sonra deməyin ki, bəs müxalifət belə etdi, ictimai fəallər elə etdi - bu, da təbii prosesdir. Jurnalistika özü də mürəkkəb fenomenidir. Elə jurnalistlər var ki, onları gur işıqlı yerlər, "ağ" adamların məskunlaşdığı Bakı maraqlandıracaq, elələri də olacaq ki, onu daha çox Bakının qaranlıq yerləri, "qara" adamların yaşadığı yerlər cəlb edəcək... Nə etmək olar? Bu da jurnalistikadır...

"XİN-in bəyanatı" qatar gedəndən sonra verilib..."

Elxan Mehdiyev: "Madrid Prinsiplərində "Dağlıq Qarabağ əhalisinin sonucda hüquqi referendum yolu ilə öz gələcəyini təyin etməsi" bəndi yer alıb"

Azərbaycan XİN ATƏT-in Minsk Qrupu (MQ) həmsədrlərinin və ABŞ Dövlət Departamentinin işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində qanunsuz "parlament seçkiləri" ilə bağlı bəyanatlarında "Dağlıq Qarabağ xalqı" ifadəsinə etiraz edib. XİN mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev ifadənin yanlış olduğunu deyib.

Sitat: "Ümumiyyətlə, "Dağlıq Qarabağ xalqı" anlayışı mövcud deyil. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin əhalisi var və bu əhali erməni və azərbaycanlı icmalarından ibarətdir. Bu fakt aydın şəkildə ifadə olunmalı və təsbit edilməlidir".

Qeyd edək ki, qondarma "Dağlıq Qarabağ" rejimində mayın 3-də "parlament seçkiləri" keçirilib. Artıq Minsk Qrupu həmsədrləri, o cümlədən ABŞ hökuməti ayrılıqda bəyanat verərək saxta seçkiləri nəticələrini tanımayacaqlarını bəyan ediblər. ABŞ Dövlət Departamentinin nümayəndəsi Jeff Rathke AZƏRTAC-ın sualına cavabında deyib ki, ABŞ Dağlıq Qarabağı müstəqil, suveren ölkə kimi tanımır və bununla əlaqədar olaraq mayın 3-də keçiriləcək "seçkilərin" nəticələrini Dağlıq Qarabağın hüquqi statusuna təsir göstə-

rən nəticələr kimi qəbul etməyəcək.

Ancaq ABŞ xarici siyasət idarəsinin rəsmi açıqlamasında "Dağlıq Qarabağ xalqı" ifadəsinin işlədilməsi rəsmi Bakıda narahatlıq yaradıb. Bir sıra müşahidəçilərə görə, bu ifadə işğal ərazilərində yaşayan erməni əhalinin legitimləşdirilməsi istiqamətində presedent yarada bilər.

Politoloq Elxan Mehdiyev deyir ki, amerikalıların bu bəyanatını iki cür anlamaq olar. Bu, ilk növbədə ifadə şəkli olaraq ortaya çıxır: "Çünki Amerika kəndə bir qayda olaraq "xalq" ifadəsi işlənir, məsələn, Vaşinqton xalqı ("people of Washington") deyirlər. Yeni əhali kəlməsi işlənir. Onlarda standart forma belədir. Bu ifadə orda yaşayan adamlar nəzərdə tutur. İkincisi də bu ifadəyə siyasi baxımdan yanaşılıb xalq ki-



Elxan Mehdiyev

mi də qəbul etmək olar. Əgər açıqlamada məhz o coğrafiyada yaşayan əhalini xalq kimi nəzərdə tutursa, o zaman burdan hüquqi nəticələr çıxır bilər. Ancaq indi bunu birmənalı olaraq iddia etmək olmaz".

Lakin E.Mehdiyev fikrincə, Dağlıq Qarabağda yerli erməni əhalisi anlamını Azərbaycan XİN "Madrid prinsipləri"ndə qəbul edib. Bu baxımdan indi amerikalıların bəyanatına etirazı ekspert bir qədər gecikmiş addım sayır: "Bu məsələnin rəsmi tərəfinə baxsaq, "Madrid Prin-

sipləri"ndə Dağlıq Qarabağ əhalisinin sonucda hüquqi referendum yolu ilə öz gələcəyini təyin etməsi bəndi yer alıb. Ona görə də burda təəccüblü bir məqam yoxdur. Azərbaycan XİN-i bu bəndin "Madrid Prinsiplərinə" salınmasına çalışmalı idi. İndiki anda, necə deyirlər, "qatar gedəndən" sonra danışmağın heç bir mənası yoxdur. Heydər Əliyev prezident olduğu müddətdə danışılarda heç bir zaman Dağlıq Qarabağın milli müqəddəratını həll etməsi anlayışını yaxına buraxmayıb. Və bu məqamların heç bir sənədə salınmasına imkan verməyib.

1996-cı ildə Lissabon Sammitində sənədə "Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində Dağlıq Qarabağın öz müqəddəratını həll etməsi" yazılmışdı. Amma Heydər Əliyev onu heç zaman yaxına buraxmırdı. Lakin sonradan bilavasitə Elmar Məmməd-yarovun iştirak etdiyi "Praqa prosesi" nəticəsində üzə çıxan formula bu oldu və sonra Madrid prinsiplərinə də daxil edildi. Bu isə Dağlıq Qarabağın statusunun sonucda onun əhalisinin iradəsi ilə ifadə olunacağını nəzərdə tuturdu. Yeni ilk növbədə bu məsələyə Xarici İşlər Nazirliyi özü aydınlıq gətirməlidir ki, hansı səbəbdən bu prinsipin o sənədə qeydsiz-şərtsiz salınmasına razılıq verdi. İndi isə mənim bildiyim qədər, onun üzərində mübahisə gedir ki, biz milli müqəddəratı razıyıq, ancaq bu, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində olmalıdır. Bu isə Madrid prinsiplərində əksini tapmayıb. Halbuki o zaman Lissabon sammitində Heydər Əliyev bunun yekun sənədə əks olunmasına nail olmuşdu".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Məlum olduğu kimi, müxbirimiz Sevinc Telmanqızı "Qürbətəki Azərbaycan" layihəsi üzrə hazırda Avropa ölkələrindədir. "Qoca qitə"nin müxtəlif ölkələrində yaşayan mühacirlərimizin də maliyyə və kommunikasiya dəstəyi ilə həyata keçirdiyimiz bu layihə üzrə müxbirimiz artıq İsveçrə, Almaniya, Hollandiya, Belçika və İsveç dövlətlərində olub, müxtəlif şəhərlərə səpələnən güneyli-qüzeyli soydaşlarımızla görüşərək, onların siyasi mühacirliklərinin hekayələrini qələmə alıb.

Mühacirlərimizin açdığı qapıdan girən, evlərində qalan, onların süfrələrində çörək kəsən müxbirimiz bir-birindən maraqlı reportajlar yazmaqdadır. Azərbaycanımızı ən müxtəlif səbəblərdən tərk edib, qeyri-müəyyənliyə doğru yol alan, müəyyən nəticələrə nail olan soydaşlarımızın hər birinin həyatı əslində bir roman mövzudur. Sevinc Telmanqızı isə qəzetçi olaraq, bu romanları reportajlara sığdıraraq, redaksiyamıza yollamaqdadır. Maraqlı burasıdır ki, əsasən müsavat.com saytında dərc olunan bu reportajlar ötən həftənin ən çox oxunan yazıları sırasında yer alıblar.

Afrika qitəsinin sakinləri hazırda Avropaya axırlar. Onların çoxu yollarda, dənizlərdə həlak olurlar. Lakin axın dayanmır. Bəs, Avropada nə var ki, dünyanın hər yerindən, yoxsul, savaşa səhnə olan Afrikadan, o cümlədən də zəngin, üstünlük, dünyanın ən stabil ölkəsi sayılan Azərbaycandan da insanlar oraya can atırlar...

Musavat.com-dakı reportajların qayələrindən biri də bu suala oxucularımızın özlərinin cavab tapmalarını təmin etməkdir. Həcmnin çoxluğuna, mövzu tələblərinə və operativliyinə görə əsasən müsavat.com saytında apardığımız bu layihə Azərbaycan oxucusu tərəfindən yüksək təqdir alıb.

Lakin o yazılardan biri var ki, onu xüsusiləşdirmək lazımdır. Xalq səfiri, millət vəkili, VHP sədri Sabir Rüstəmخانlının qardaşı bütün ailəsi ilə birlikdə Almaniyağa sığınmışdır!

Soyadı fərqli olsa da, Sabir bəyin doğma qardaşı olan Əlövsət Əliyev bu mühacirət, əslində ölkəsindən apar-topar qaçmasının səbəblərini S. Telmanqızına açıqlayıb. Hazırda müsavat.com-un ən çox oxunan yazıları sırasında olan həmin müsahibədən belə anlaşırlar ki, Almaniyaadakı Rüstəmخانlılar Sabir bəyi də suçlayaraq, Bakıda qalan qohumlarının onlara arxa-dayaq durmamalarından şikayətçidirlər.

Almaniyanın Viersen şəhərində yaşayan Rüstəmخانlılar iddia edirlər ki, onlara - həm oğul Türkel Rüstəmخانlıya, həm də atası Əlövsət Əliyevə qarşı Bakıda repressiyalar həyata keçirilib.

Əlövsət Əliyev əslində öz ölkəsində və media çevrəsində tanınan bir ismidir. Dövlət vəzifələrində çalışıb, QHT sektorunun əsas fiqurlarından biri olub. O, 1995-2000-ci illərdə Daxili İşlər Nazirliyinin Pasport Qeydiyyatı Baş İdarəsində İdarə rəisi olub. Bakıdan çıxarkən, "Azərbaycan Migrants Mərkəzi" İctimai Birli-

Rüstəmخانlılar Almaniyağa sığındı... gözlənilməz mühacirət və onun şok sirri

Əlövsət Əliyev ailəvi köçün arxasındakı gizli məqamları "Yeni Müsavat"a açıqladı



Əlövsət Əliyev: "Bacı-qardaşlarımı çağırdılar, ifadə aldılar, ailəmi ölkədən çıxmağa qoymadılar..."; "Biz gəlməmişik ki, burda kənd salmaq... Geri qayıdacağıq..."

yinin prezidenti və "Leqat" Hüquq Firmasının direktoru idi. Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası Siyasi Şurasının üzvü olub. Belə bir simanın ölkəsindən siyasi səbəblərə görə mühacirət etməsi, təbii ki, heyret doğurur.

Türkel Rüstəmخانlı da ictimai sektorun gənc tanınmışlarından biridir. Bu səbəbdən onların mühacirəti insanlarda ciddi maraq doğurub. Hazırda sosial şəbəkələrdə aktiv müzakirə olunan mövzulardan biri də Rüstəmخانlıların mühacirətidir.

Nə demişdi, Əlövsət Əliyev və Türkel Rüstəmخانlı müxbirimizə? "Yeni Müsavat" qəzetində sifarişli səbəblərdən böyük həcmli bu müsahibəni dərc edə bilmirik. Lakin bir sıra sitatələri verməklə, oxucumuzda təəssürat yaratmağa çalışacağıq.

Öncə Əlövsət Əliyevdən seçmələr:

"Müalicəyə görə iki ay Almaniya qalmalı və müalicə almağa idim. Ölkədən çıxandan sonra mənə bağlı baş verənlər qayıtmamağıma səbəb oldu... Burada müalicə aldığımdan zaman evə zəng vurdum. Dedilər ki, polis mənə axtarır, dalıma evə gəliblər... Başqa kanallarla öyrəndim ki, bəzəndə cinayət işi qaldırılıb. Mənim çevrəmdən olan iki nəfəri tutdular... O vaxtdan bir il keçməsinə baxmayaraq hələ də ibtidai istintaq davam edir, insanlar isə hələ də həbsdə saxlanılır. Daha sonra bəlli oldu ki, uşaqların ölkədən çıxışına qadağa qoyublar. Qardaşlarımı və bacılarımı istintaqa çağırıb ifadə alırlar ki, Əlövsət Əliyev haradadır?"

"İşlədiyim zaman hər gün mənim yanıma miqrasiya sahəsində məsləhət almaq üçün çoxlu insanlar gəlirdi... Bir dəfə də bir xanım gəlmişdi. Onun istəyinə uyğun olaraq xaricdən necə qaçqın statusu ala biləcəyi haqqında məsləhət vermişdim. Mürciət edənlərə məsləhət vermək mənim işimdi, ona xəyanət edə bilmərəm. Bu, yüksək rütbəli məmurlardan birinin keçmiş xanımı idi və mənəndən məsləhət alandan sonra uşaqlarını

Əlövsət Əliyev bu açıqlamasında isə açıqdan-açıq yaxınlarını ittiham edir: "İstəyirsən ki, dostların tərəfindən müdafiə olunasan. Bu zaman ailə üzvləri də üstünə gəlir ki, icazə ver, biz rahat yaşayaq. Hiss edəndə ki, mənim burda qalmağım heç nəyi dəyişməyəcək, onda artıq qərarını verirsən. Tutulmadan qohumlarını problemdən çıxarırsansa, ən azı özünə görə sakit olursan... Məncə, insanlar cinayət işindən, müvəqqəti həbslərdən və s. kimi hallarda bu qədər

dən çıxmaqdan başqa yolun qalmır. Hər siyasi aksiyadan sonra işdə olan münasibət, qohumların münasibəti dəyişməsinin şahidi olmaq insana dözülməz acılar yaşadırdı. Qohumlar bütün uğursuzluqlarını sənə fəaliyyətinlə bağlayır və bəzi az qalır ki, dəli olasan. Təbii ki, bu təzyiqli, yəqin ki, ölkədə bütün insanlara münasibətdə mövcuddur və buna dözməz dostlara həsəd aparıram... Bəzi "qohumlar" hətta facebookdan mənə blok ediblər, "bu adamlar bizim dövlətçiliyimizə təhlükədir" deyirdilər. Ən pisi odur ki bu insanların əksəriyyəti dövlətçiliklə hakimiyyətin fərqi bilməyən insanlardır... Bu şeyləri göz qabağına gətirib

Rüstəmخانlılar qardaşından və onların uşaqlarından üz döndərənlər də, Lətifə xanımın qohumları Sabir Rüstəmخانlının qardaşının ailəsinə sahib çıxıblar. Onlar hətta bir müddət rayonların birində, məhz Lətifə xanımın qohumlarının evində gizli yaşayıblar.

Lətifə Əliyeva danışır: "Həmin vaxt kiçik oğlum Orman əsgərlikdə idi. Mən Fatimə ilə evdə idim. Stresslər mənə yıxmadı... Əlövsət olmadığı müddətdə daim qohumların və doğmaların əhatəsində oldum. Polislər evə çox gəldiyi zaman qohumların dəstəyi ilə müvəqqəti yaşayış yerimi dəyişdim. Rayonların birində yaşayan qohum evində müvəqqəti qaldım. Daha sonra Orman əsgərlikdən qayıtdı. Biz də evlə Tiflisə, sonra isə Almaniyağa gəldik. Tək olduğum zaman qohumlardan gördüyüm dəstək üçün onların hər birinə bir daha çox minnətdarlıq edirəm. Ölkədən çıxmadığımda bir az problemlər yaranırsa da, bu problemi də yoluna qoya bildik və ölkədən çıxmağa nail olduq".

Beləliklə, layihəyə sayəsində bütün Azərbaycan bir sensasiyadan xəbər tutdu: ölkəmizin nüfuzlu, imkanlı və böyük ailələrindən olan Rüstəmخانlılar Azərbaycandan mühacirət etməyə başlayıblar. Buna görə ailə arasında ciddi narazılıq, parçalanma prosesi olub.

Bu mövzuda danışmaq istəsə, Rüstəmخانlıların böyük



götürüb getmişdi xaricə... Məni ittiham edirlər ki, mən həmin xanımın istəyi haqqında xanımın keçmiş ərinə məlumat verməli idim. Məlumat verməmişəmsə, cinayət etmişəm. İndi də deyirlər o xanımı və uşaqları qayıtlar, sonra isə ölkəyə qayıdım... O xanım mənə mürciət edəndə sənədlər təqdim etdi ki, keçmiş əri onu ruhi-əsəb xəstəlikləri dispanserinə saldırmaq və uşaqları almaq istəyir. Mən bir çox vəzifəli şəxslərə zəng vurdum bu məsələ ilə bağlı. Mənim haqqımda niyə cinayət işi başlanmasını, niyə axtarıb verilməyimin səbəblərini soruşdum, lakin cavab verən olmadı. Hətta Bakıya qayıtmağa qərar verdim, düşündüm ki, bəlkə deyilənlər yalandır və Gürcüstana qayıtdım. Qırmızı Körpü sərhəd buraxılış məntəqəsinə qədər getdim. Lakin məlum oldu ki, ölkəyə girecəyimi halda saxlanılacağımda. Çünki Nərimanov məhkəməsi bəzəndə axtarış elan edib. Odur ki, yenidən geriye qayıtmalı oldum".

"Mənim QHT-mi dəfələrlə yoxladılar. Lakin əsaslı şeylər tapa bilmədilər. Sonra isə bu xanımla bağlı məsələyə görə cinayət işi başlamalı oldular. Halbuki onun ölkədən gəlməsi ilə mənim əlaqəm yoxdur və olmaıy".

Türkel Rüstəmخانlı: "Bəziləri elə bilir ki, mən NİDA-çıyam, statusu da NİDA-ya görə almışam. Amma bu, belə deyil. Mən indi NİDA-ya üzv olmağı düşünürəm"

qorxmazlar. Əgər dostların və yaxınların davamlı danışıqlar və basqıları, "balalarının çörək puluna görə" sənədən üz çevirmələri kimi hallar olmasa".

Qohumlar mövzusunda Türkel Rüstəmخانlı da mərkəzi mövzu hesab edir: "2013-cü il oktyabrın 31-də yoldaşım Bakıdan çıxdı, gəldik İstanbula. İstanbuldan birbaşa Kölnə düşmüşəm. Ayın 31-də artıq burdaydım. Alman vizası ilə gəlmişəm. Səbəb seçki ərəfəsində fəaliyyətim, seçkilər günü baş verən proseslər və dostlar, qohumlar tərəfindən olan davamlı təzyiqlər oldu. Bir əmim oğlu özünə ev tikirdi. O mənə zəng etdi ki, ev tikmək üçün verilən sənədləri ləğv elədilər və bunu da sənə görə elədilər. Sonra bank sektorundakı iş yerimdə problemlər başladı. Seçkilərdən dərhal sonra təzyiqlər gücləndi... Biləndə ki sənə görə və sənə fəaliyyətinə görə qohumlar və dostlara davamlı təzyiqlər mövcuddur və özünü də dəyişə bilmirsən onda ölkə-



düşünürsən ki, biz sizləyə görə bu yoldaydıq, biz ölkədə müəyyən insanların uşaqlarının deyil, həminin təminatlı yaşaması üçün mübarizə aparırıq. Amma siz də deyirsiniz ki, filan statusu sil, səni də tanıyıram... nə isə hər şeyi demək olmur harada olsa belə..."

Əlövsət Əliyevin xanımı Lətifə Əliyeva isə öz qohumlarından razıdır. Ən kritik anlarda

yü kimi tanınan Sabir bəyin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.

Haqqında söhbət gedən müsahibənin orijinal və tam mətni isə bu linkdədir:

http://musavat.com/news/reportaj/rustemخانlılar-almaniya-gozlenilmemez-muhaciretin-shok-sirri_263765.html

“Qarabağ münaqişəsinin həllinin uzanması birbaşa Ermənistandan asılıdır. Rəsmi İrəvan Azərbaycanın bölgədə gündən-günə gücləndiyini görüb, bu münaqişənin tez bir zamanda həllinə yardımçı olmalıdır”. Bu sözləri Türkiyənin eks-prezidenti Abdullah Gül ötən həftəsonu Bakıda verdiyi müsahibədə demişdi.

O, həmçinin Qarabağ konfliktinin həllində beynəlxalq vasitəçilik missiyasını özünə götürmüş Minsk Qrupunun fəaliyyətini qənaətbəxş saymamış, qurumu ikili standart yanaşması nümayiş etdirməkdə qınamışdı. “Minsk Qrupunun sədrliyində yer alan Rusiya və Fransa liderləri Ermənistanda idi. Belə olan halda bu qrupa necə etibar edilə bilər”, - deyə eks-prezident haqlı sual etmişdi.

Abdulla Gül onu da xüsusi vurğulamışdı ki, konfliktin həllinin bunca uzanması çox təhlükəlidir. “Özəlliklə bu münaqişənin həllinin iki yolu var. Dünyaya praktikasına nəzər yetirsək görərik ki, buna bənzər münaqişələr ya müharibə, ya da siyasi yolla həll olunur”, - əlavə etmişdi Gül.

Əfsuslar olsun ki, dinc nizamlama prosesinin üçüncü on ildir səmərə verməməsi müharibə variantını aybaay artırır. Danışıqların perspektivinə və “münaqişənin uzanmasının Ermənistandan asılı olmasına” gəlincə, fakt budur ki, Ermənistan öz ixtiyarını çoxdan Rusiyaya verib. İşğalçı ölkə Putinin SSRİ-ni bərpa layihəsi kimi ortaya atdığı Avrasiya Birliyinə daxil olmaqla Qarabağ məsələsində olan-qalan müstəqilliyini, iradəsini də artıq itirib.

Görün, vəziyyət nə yerdədir ki, Rusiya prezidenti 24 aprel İrəvana səfərinin şərti kimi Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı Bako Saakyanın mərasimə qatılmasına qadağa qoyur və buna asanlıqla nail olur. Bu faktın özü Kremlin İrəvan və Xankəndi üzərində diktesini, hökmünü bir daha qabarıq şəkildə nümayiş etdirir.

Demək, Rusiya amili neytrallaşdırılmayınca və ya təsirsiz hala getirilməyincə, İrəvanın müstəqil söz sahibliyindən danışmaq absurdur. Buna kimi isə Ermənistanın əvəzinə Rusiya ilə danışmaq lazım olacaq. İşğalçı tərəf indi heç vaxt olmadığı qədər etimada layiq deyil. Belə bir tərəflə anlaşmanın siyasi əhəmiyyəti də ola bilməz.

Bunu indi Minsk Qrupunun üçüncü həmsədr - ABŞ-da da kifayət qədər aydın şəkildə başa düşürlər. Məsələn, ABŞ Atlantika Şurasının böyük elmi əməkdaşı, Beynəlxalq Böhran

Qrupunun Avrasiya proqramları üzrə direktoru Sabina Freyzer hesab edir ki, Ermənistanın Avropa Birliyi ilə assosiativ üzvlüklə bağlı danışıqları sona çatdırmaqda iken qəflətən Avrasiya Birliyinə qoşulmaq qərarı verməklə Qərbdə məyusluq yaratmaqla yanaşı, özünü etibarlı tərəfdaş kimi gözdən salıb.

Beləcə, Ermənistanın Avrasiya İttifaqına qoşulması ilə Rusiyanın Qarabağ məsələsində söz sahibliyi və rolu da güclənmiş olub. Moskva isə münaqişənin həllində bəlli səbəblərdən maraqlı deyil - nə Azərbaycanın, nə də hətta öz forpostu Ermənistanın xeyrinə. Status-kvo qaldıqca isə müharibə riskləri artır. Çünki münaqişə zonasında qeyri-müəyyən durum, Dağlıq Qarabağın beynəlxalq nəzarətdən kənarında, Azərbaycan ərazilərinin isə işğal altında qalması on illərlə davam edə bilməz.

Bəs sülh prosesi doğrudanmı perspektivsiz yol, müharibə variantı isə qaçılmazdır?

Bu xüsusda Latviyanın sabiq prezidenti Valdis Zatterin fikirləri diqqətçəkicidir. Onun qənaətinə, dünya Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra artıq dəyişib: “Biz yeni reallıqları qəbul etməliyik. Minsk Qrupu artıq iflas olub. Yeni vasitələr axtarmaq lazımdır. Minsk Qrupu haqda danışmaq yetər, çünki o, hər hansı müsbət nəticə əldə etmək gücündə deyil. Heç bir uğur əldə olunmayacaq. Rusiya bu münaqişənin həllində maraqlı deyil. Biz öz müstəqilliyimizi 50 il gözlədik. Biz imkan verməməliyik ki, kimə yalnız güclü olduğu üçün bizim torpaqlarımızı işğal eləsin. Dağlıq Qarabağ probleminin həllinə hər gün hazırlaşmaq lazımdır. Kiminsə konflikt sizin əvəzinə həll edəcəyinə ümid etməyin”.

Elə ona görə də Azərbaycan öz iqtisadi-hərbi qüdrətini artırmağa xüsusi diqqət verir və verəcək. Hərbi üstünlük isə təkcə uğurlu əməliyyatlar üçün vacib deyil. Eyni zamanda danışıqlarında düşməni daha üzüyola eləmək, sülh məsələsində daha güvənli mövqeyə sahiblənmək deməkdir. Təbii ki, Bakı paralel surətdə Qarabağ müzakirələ-



Hərb, yoxsa sülh: Qarabağla bağlı seçim anı yaxınlaşır

Beynəlxalq Böhran Qrupu: “Bölgədə təsadüfi müharibə ehtimalı artır”; Minsk Qrupu iflas olub, bəs sonra? Sülh prosesindəki uzunmüddətli pauzanın əsas səbəbi bəlli oldu; Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev: “Ermənistan elə bir təxribata əl atdı ki...”



rini də davam etdirmək fikrindədir - bu danışıqlar 22 ildir ciddi nəticəyə gətirməsə də...

Bu arada Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev “Rossiya-24” telekanalına müsahibəsində faşizm üzərində qələbənin 70 illiyi ilə bağlı Moskvada keçiriləcək tədbirlər zamanı Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyanla görüşünün planlaşdırıldığını deyib. Sitat: “Bu dövr üçün təmaslarımız planlaşdırılmayıb. Ötən il Soçidə Rusiya prezidentinin təşəbbüsü ilə görüşlərimiz olub, sonra payızda ABŞ dövlət katibi Con Kerri, ardından Fransua Ollanın təşkil etdiyi görüşlərdə bizə əl gəlirdi ki, irəliyə doğru hərəkət edə bilərik, lakin tə-

mas xəttində gərginliyin azaldılması ilə bağlı razılıq əldə ediyimiz Paris görüşündən 2 həftədən də az bir müddət sonra Ermənistan onların hesablamlarına görə, 47 min hərbi qoşunla işğal edilmiş Ağdam rayonunda genişmiqyaslı təlimlər təşkil etdi”.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, bu, danışıqlar prosesinin pozulmasına yönəldilmiş aşkar təxribat olub. “Biz bir neçə gün təmkinlik göstərdik və buna reaksiya verməmək əmri verilməmişdi, çünki hesab edirdik ki, gərginliyi azaltmaq lazımdır, lakin düşməni “Mi-24” hərbi helikopterləri ilə mövqelərimizə hücum etmək cəhdləri göstərdi və tərəfimizdən görülən cavab tədbirləri nəticəsində helikopterlərdən biri məhv

edildi. Və bu, erməni tərəfinə Azərbaycanı təxribatlarda ittiham etməyə imkan verdi və bununla da bu hadisənin baş verdiyi noyabrın etibarən bu gündək heç bir təmasımız yoxdur. Axı təlimləri Ermənistan ərazisində deyil, Ağdam rayonunda keçirən biz deyildik. Buna görə də bu, bizi bir daha əmin edir ki, Ermənistan tərəfinin bütün cəhdləri status-kvonon dəyişməsinə istiqamətlənib.

Hərçənd Minsk Qrupunun həmsədr ölkələri Rusiya, Fransa və ABŞ dəfələrlə bəyan ediblər ki, status-kvo qəbuldilməzdir və dəyişməlidir. Deməli bu nə deməkdir? Deməli işğalın dayandırılması prosesi başlanılmalıdır. Lakin Ermənistan tərəfi bununla razılaşmaq istəmir və buna görə də hər yolla danışıqlar prosesinə mane olur. Yeni ötən ilin noyabrından və artıq aprelin sonudur, aramızda heç bir təmas yoxdur. Və nə vaxt olacağı barədə heç nə deyə bilmərik”.

Beləliklə, yenə o məqama qayıtmaq lazım gəlir ki, sülh anlaşmasının uzanması ilk növbədə müharibə ehtimalının güclənməsinə işləyir, münaqişə zonasında əməliyyatların bərpası riskini artırır. Amerikalı politoloq Sabina Freyzer də hesab edir ki, təmas xəttindəki son ilıyanlıq olaylar nəticəsində Qarabağ konfliktini zonasında “təsadüfi müharibə” ehtimalı artır.



Həll olunmayan məsələ: din və dövlət münasibətləri

Kenan RÖVŞƏNOĞLU

ABŞ-ın beynəlxalq din azadlığı üzrə komissiyası (USCIRF) dünyada din azadlığı haqqında illik hesabatını yayıb. Hesabatın Azərbaycana həsr edilmiş hissəsində deyilir ki, ictimai dini dözümlülüyə baxmayaraq, 2014-cü ildə hökumətin din azadlığına münasibəti pisləşməkdə davam edib və demokratik normalara riayət olunmasının kəskin şəkildə pisləşməsi ilə müşayiət olunub.

Daha sonra ənənəvi qaydada bir sıra faktlar, rəqəmlər, dini qurumların üzleşdiyi məhdudiyyətlər, bağlanan məscidlər, həbs olunan dindarlar və sair qeyd olunub. Xüsusən də dindarların həbsləri, şübhəli ittihamlarla saxlanılmaları, ittihamlar, qanunsuz məhkəmə qərarlarının olduğu geniş hesabatda öz əksini tapıb. Əlbəttə, hesabatı təftiş etmək fikrim yoxdur, birincisi, bu yazı o məqsədlə yazılmır, ikincisi də, hökumət qurumları və media yəqin ki, ABŞ qurumlarının "cavabını verəcək". Ancaq son illərdə baş verənlər və eləcə də illərin təcrübəsi bir neçə məqamı qeyd etməyi tələb edir.

Son illərin hadisələri göstərdi ki, din mövzusunda "zarafat etmək" olmaz. Xüsusən də Yaxın Şərqdə dinin indi siyasi qrupların əlində vasitəyə çevrildiyi heç kime sirr deyil və bunun "məhsullarını" artıq öz ölkəmizdə də hiss edirik. Təbii ki, hələ ötən il islamçı qrupların tərkibində Azərbaycanlıların döyüşməsi və bu radikal islamçı qrupların bütövlükdə dünya üçün təhdidləri məsələsi ağırlığı ilə gündəmə gələndə bir sual ortaya çıxdı: Din sahəsi hara qədər nəzarətdə olmalıdır? Ümumiyyətlə, din azadlığının çərçivələri, dini qurumların fəaliyyətinin tənzimlənməsi necə olmalıdır? Dövlət din üzərində nəzarət həyata keçirməlidir? Yeri gəlmişkən, Azərbaycan hökuməti açıq şəkildə bəyan etməsə də, dəfələrlə bəyanatlarda Qərb təşkilatlarının rəsmi Bakıya qeyri-ənənəvi dini qurumların fəaliyyətinə imkan yaratması üçün təzyiq etdiyinə işarə vurub.

Ancaq eyni zamanda hökumət qurumlarının dini fəaliyyətə yersiz müdaxilələri, qanunsuz həbslər, din və vicdan azadlığının kobud şəkildə məhdudlaşdırılması cəhdləri inkar oluna bilməz. Və bütün bunların fonunda Azərbaycan dövlətinin ölkədə dini fəaliyyətləri hara qədər nəzarətdə saxladığı, dini etiqad azadlığı mövzusunun mükəmməl şəkildə tənzimləyə bildiyini demək olmaz. Əslində bütün məsələlər də elə burdan qaynaqlanıb.

Qanunvericilikdə boşluqlar, daha dəqiqi, hələlik müsəlman ölkələrinə xas olan dini situasiyanı (problem həm də ondadır ki, bu mövzu az qala bütün müsəlman ölkələri üçün xarakterikdir - K.R) mükəmməl şəkildə tənzimləyəcək qanunvericilik bazası hələ ki, mövcud deyil. Azərbaycanda dini sahədə vəziyyət və ya belə desək, hökumət siyasəti post-sovet respublikaları ilə oxşardır. Yəni təxminən "sovet metodologiyası". Proseslər sanki əməliyyatdan və ya kampaniyadan kampaniyaya keçidlə davam etdirilir. Bir dönmə şiə icmaları hədəfə alınır, çoxlu sayda şiə fəallar həbs olunur (müxtəlif ittihamlarla - K.R), məscidlər, icmalar bağlanır. Ardınca isə müvafiq şəraitə uyğun olaraq vəhhabilər, daha sonra "nurçular" (müxtəlif qolları ilə - K.R) hədəfə alınır, həbslər, hay-küylü kampaniyalar baş verir, daha sonra qeyri-ənənəvi xristian icmaları və beləcə proses bu cür davam edir.

Doğrudur, hökumət ötən 6-7 ildə din sahəsində dövlət nəzarətini gücləndirmək, dini qurumların fəaliyyətini tənzimləmək üçün bir sıra qanunlara əlavə və dəyişikliklər edib. Ancaq ildən ilə baş verənlər göstərir ki, bu istiqamətdə lazım olan hüquqi baza və necə deyirlər din-dövlət sərhədlərinin dəqiq cizgisini müəyyən edən normativ hüquqi baza yaradılmayıb. Və yaxud da yaradılması mümkün olmayıb. Ancaq eyni zamanda nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycanın yerləşdiyi region və müsəlman ölkəsi, eləcə də müsəlman qonşuları (Türkiyə və İran kimi - K.R) olması faktı onu bu mövzuda daha "dinamik" siyasət yürütməsinə səbəb olur. Nəticə etibarını ilə digər müsəlman ölkələrində olduğu kimi Azərbaycanda da din dövlət və vətəndaşın "ədələtli şəkildə bölə bilmədiyi" mövzu olaraq qalır.

Shimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin (ŞKTC) yeni prezidenti Mustafa Akıncının siyasi platformasındakı bir sıra məsələlər həm Qzeyri Kipr, həm də Türkiyə cəmiyyətində geniş müzakirələr açıb. Sol görüşlü Mustafa Akıncının Kiprin yunan kəsiminə daha öncəki prezidentlərdən loyallaşması, Türkiyə ilə münasibətlərə yenidən baxılmasını tələb edən açıqlamalar verməsi birmənalı qarşılanmayıb. Prezident seçildəndən sonrakı açıqlamalarında M.Akıncı adanın hər iki kəsiminin fəderasiyada birləşməsi ideyasından danışıb, bunun üçün açılım siyasəti yürütməyə hazır olduğunu dilə gətirib. Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətində baş verən siyasi olaylarla bağlı "Yeni Müsavat"ın suallarını beynəlxalq münasibətlər üzrə elmlər doktoru, araşdırmaçı-yazar Emete Gözügüzelli cavablandırıb.

- Prezident Mustafa Akıncının Türkiyə ilə münasibətlərdə əsliliğin azaldılmasına yönəlik addımlarını Kipris əhalisini necə qarşılayır? Onun yavru vətən-ana vətən münasibətlərinin iki dost ölkə münasibətlərinə çevrilməsi haqqında şüarlarını seçki dönməsində də səsləndirmişdimi, yoxsa bu seçkidən sonra baş verib?

- Bu şüarlar seçki dönməsində çox ehtiyatla səsləndirildi. Ancaq seçkinin nəticələri elan edildikdən sonra solçu kəsim bu haqda daha rahat, daha yüksək səslə danışıb. Türkiyənin siyasi liderləri ŞKTC-yə yavru vətən gözü ilə baxmağa davam edir. Mustafa Akıncı isə bu münasibətlərin bərabərhüquqlu dövlətlər səviyyəsində olmasına tərəfdardır. Türkiyədən gələn təkildəndən sonrakı açıqlamalarında da Akıncı sözünün arxasında olduğunu deyib. Ancaq bu fikri qəbul etmək o qədər də asan deyil. Ən azından ona görə ki, ortada ŞKTC-yə dövlət gözü ilə baxmayan bir Türkiyə yoxdur. Türkiyə Kiprisə hər cür dəstək verib və verməkdədir. Şübhəsiz, bizim arzu etdiyimiz daha irəliyə getmək, ŞKTC-nin dövlət olaraq daha çox ölkə tərəfindən tanınmasıdır. Ancaq bütün bunları Türkiyəsiz etmək mümkün deyil. Türkiyənin dəstəyi ilə Kipris turizm və təhsil sahəsində ciddi uğurlar qazanıb. Embarqonu bu yolla dələ bilməmiş, Türkiyənin diplomatik nümayəndəliklərinin dəstəyi ilə xaricdən ölkəyə çox sayda tələbə cəlb edib bilməmiş. Rəsmi olaraq bizi bu gün tanıyan tək dövlət Türkiyə Cümhuriyyətidir. Hələ də rumların Avropa Birliyi çərçivəsində "bizi tanı" deyərək göstərdiyi irqçi, Türkiyə əleyhdarı rum siyasətçilər, aldığımız nəfəsi burnumuzda tıxamaq istəyən yunan yönetimi varkən biz çox ehtiyatlı davranmalıyıq. Bundan başqa, bizi bu torpaqlarda azlıq kimi tanımaq istəyən böyük güclər var. Belə bir durumda biz ana vətənə, necə qardaş deyə bilirik? Dünya siyasətində ayrıca yerimizin olması üçün bizi Türkiyənin dəstəyinə çox ciddi ehtiyacımız var. Unudulmamalıdır ki, mədəniyyət fərqlərimizin olmasına baxmayaraq biz eyni soydan gəlirik. Kipris türkləri türk millətinin ayrılmaz parçasıdır - ana-bala münasibətləri kimi. Bu deyim heç bir halda ŞKTC-nin öz ayaqları üzərində durmasına qarşı işlənen, onu Türkiyədə

asılı saxlamaq üçün işlədilen ifadə deyil. Ümumiyyətlə, gerçəkliyi öz siyasi görüşünə görə yorumlamaq xoş deyil.

- Bas prezident Erdoğanın Akıncıya "sənin ağzından çıxan qulağın eşidirmi" kimi sət təpki necə qarşılanıb?

- Prezident Erdoğanın fikirlərini bölüşən kəsim böyükdür. Gerçəkdən də beynəlxalq miqyasda Kipris davasını Türkiyə-

heç bir cavab verməyib və vətəndaşlar bunun fərqindədirlər. Diqqətlə baxdıqda görəcəyik ki, bu proses 2003-cü ildən başlayıb. Türk və rum kəsimini ayıran qapılar 2003-cü il aprel 23-də açıldı. Həmin günlərdə Qeyri "Berlin divanı" gözləntiləri vardı. Yunanıstanın ŞKTC-dəki böyük nüfuzlu Hristos Panagopulos qapıların açılması ilə bağlı bəyanatda "Dentkaşı buna bizim si-

bir mərhələyə daxil olmaqdadır. Vətəndaşların ciddi bir hissəsi uzlaşma siyasətini heyretlər içərisində izləyir. Yeni iqtidar ölkəni iqtisadi baxımdan da müəyyən mərhələyə çıxarmağa cəhd edir. Söhbət adadakı təbii qazın Türkiyə üzərindən Avropa bazarlarına çıxarılmasından, bunun qarşılığında alınacaq içməli suyun rum kəsimi ilə bölüşdürülməsindən gedir. Rum kə-

"Türk Kipri çətin bir dönəmdən keçir!"

Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin aydınları ölkələri üçün əndişəlidir; Emete Gözügüzelli: "Çox ehtiyatlı olmalıyıq..."



Emete Gözügüzelli

dən başqa hansı ölkə aparır? Akıncı bunu təkbaşına edə bilermi? Ankara beynəlxalq aləmdə ŞKTC-yə qarşı baş verən bütün haqsızlıqlara sinə gərib. Belə bir ideal münasibətləri bilinməyən bir gələcək üçün pozmaq doğru sayıla bilməz. Biz düşünürük ki, Ankaradan verilən təkildəndən sonra Mustafa Akıncı fikir söyləyərkən daha dəqiq ifadələr seçməli və milli iradənin əleyhinə getməməlidir. Çünki bunun əksi onu geniş kütlələrin siyasi dəstəyindən qısa zamanda məhrum edə bilər. Tarix dəfələrlə sübut edib ki, solçuluğun "xalqlar qardaşdır" ifadəsi boş sözdür. Beynəlxalq münasibətlərdə xalqlar öncə öz dövlətlərinin çıxarlarını düşünür, varlıqlarını təminat altına almaq qayğısında olurlar, bu məqsəd üçün digər ölkələrlə itifaqlar qururlar. Belədirsə, biz niyə tək müdafiəçimiz, dəstəgimiz Türkiyədən uzaqlaşmaq ki? Yeni yönetimin bu təcrübəni diqqətdə saxlaması gərəkdir.

- Kiprin rum yönetiminin lideri Anastasiades prezident Akıncını seçkilərdəki qələbə münasibəti ilə təbrik edib. Bu, ŞKTC-nin tarixində rum yönetimində gələn ilk təbrikdir. Təbrik necə qarşılanıb?

- Burda bir məsələyə diqqət etmək gərəkdir. Anastasiades Akıncını ŞKTC prezidenti kimi, yoxsa camaat lideri kimi təbrik etdi? Təbii, camaat lideri kimi. Rum kəsimindən gələn "saxta dövlətin statusunu yüksəltməyəcəyik" sözüne hələ də Akıncı

yaşətimiz məcbur etdi" ifadəsini işləmişdi. Aprelin 30-da rum yönetimi açılıma hazırlaşdı. Belə oldu. Açılım paketində Kipris türklərinə "Kipris Cümhuriyyəti" vətəndaşlarının bütün haqq və hüquqlarının tanınması məsələsi qoyulmuşdu. Bu məqsədlə Kipris Türk İşləri İdarəsi yaradılması qərarı alınmışdı. Paketdə bütün detallar vardı - mülkiyyət, təhsil, səhiyyə, çalışma, xaricdə təmsilçilik hüququnun tanınması. Bütün bunların bir məqsədi vardı - Kipris türklərini Kipris Cümhuriyyətinə inteqrasiya etmək. Tarix boyu adanın quzeyində türklərin hegemon olması rum kəsimini rahatsız edir. Onlar inteqrasiya yolu ilə bu üstünlüyü azaltmağa çalışırdılar. Rum kəsiminin lideri Anastasiades indi deyir ki, türk kəsimi ilə bağlı etibar ortamının yaradılmasının doğru olduğuna inanıram. Bütün bu proseslər bir şəkildə, ŞKTC-nin dayaqlarının zəifləməsinə yönəlik addımlardır və heç cür dəstəklənə bilməz. ŞKTC böyük bir mücadilə sonucunda yaradılıb. Xalqlar embarqolarına dözmək məcburiyyətində qalıb. Bu gün haqqında danışılan siyasət davam etsə, belə çıxır ki, bütün bu qurbanlar, direnişlər, məhrumiyətlər əbəs yerə imiş. Buna yol verilməməlidir.

- Türk və yunan kəsimi arasında qarantılar da müzakirə edilir? Söhbət konkret olaraq nədən gedir?

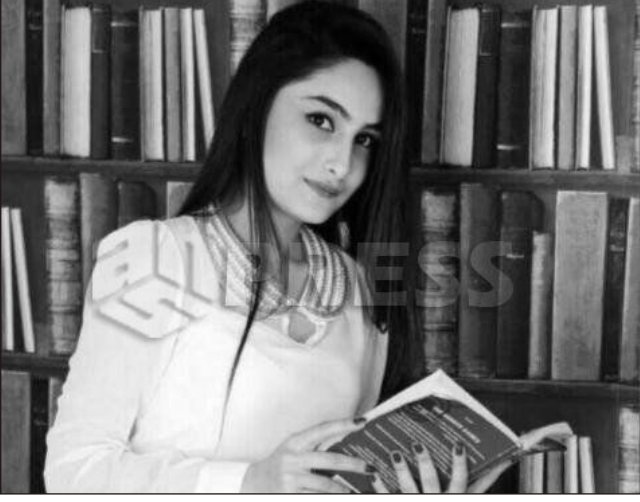
- Görünən odur ki, ölkəmiz ciddi, eyni zamanda, təhlükəli

simi ilə münasibətlərin istiləşməsi üçün hansısa planlar üzərində işləndiyi aydındır. Bunu Yunanıstanın, rum kəsiminin siyasi gündəmindəki olaylar da təsdiq edir. Məsələn, rum kəsiminin xarici işlər naziri Yoannis Kasulidis bildirir ki, artıq Yunanıstanın rum kəsiminə təminatçı rolunu oynaması dönmələri arxada qalıb. Düşünürəm ki, Kiprin türk və rum kəsimi liderlərinin eyni ritorikadan çıxış etməsi təsadüf sayıla bilməz. Təəssüflə bildirirəm ki, yuxarıda sadaladığım məsələlər bir şəkildə ŞKTC-nin müstəqilliyini təhlükə altına almaqdadır.

- Türkiyədə Mustafa Akıncının sözləri necə qarşılanıb?

- Təbii ki, ŞKTC-nin müstəqilliyinin tərəfdarları bu cür yanaşmadan hiddətlidir. Yaxın dönmə üçün proqnozlar o qədər də pozitiv deyil. Görünən odur ki, ŞKTC-də siyasi qruplar arasında gərilik davam edəcək, mediada qarşılıqlı suçlamalar pik həddə çatacaq. Ən təhlükəlisi isə Türkiyədə və ŞKTC-də türklərin üz-üzə qoyulması ola bilər. Bir neçə gün öncə Ankarada təhsil alan sol düşüncəli gənclər yürüş keçiriblər. Miting dalğasının genişlənməyi çox gözləniləndir. Çətin bir dönəmdən keçirik. Bu həssas dönmədə aydınlardan da üzərinə ciddi iş düşür. Milli aydınlardan bu gün üçün əsas vəzifəsi ölkəmizin müstəqilliyinə təhdid ola biləcək siyasət haqqında xalqa doğrunu anlatmaqdır.

□ Ayyun MURADKANLI



Bir neçə gündür ki, mətbuatda və sosial şəbəkələrdə qarşılıqsız sevgi zəminində baş verən cinayət hadisəsi geniş müzakirə edilir. 1995-ci il təvəllüdü İzzət Hüseynov aralarında yaranan münaqişə zəminində sevdiyi qızı - 1998-ci il təvəllüdü Aytac Babayevam 8 bıçaq zərbəsi ilə amansızcasına qətlə yetirib.

Bu hadisədə hər iki tərəfi qınayanlar oldu. Sosial şəbəkələrdə xəbər altındakı şərhlərdə "sevmirdi, həmin oğlanla niyə şəkil çəkirdirdi, niyə görüşürdü" və sairə tipli şərh yazanlar da kifayət qədər idi. Maraqlıdır, bu cinayətin baş vermə səbəbi əslində nədir? Mentalitetmi, yoxsa insanların cahil düşüncəsi?

Psixoloq Dəyanət Rzayev bu tip cinayət hallarının baş vermesində övlad və valideyn arasında münasibətlərin böyük rol oynadığını bildirdi: "Bundan əvvəl baş verən bir cinayət hadisəsini yəqin ki, xatırlayırınsınız. Orada da oğul öz anasını Rusiyadan gələrək qətlə yetirmişdi. Oğlanın atası çoxdan rəhmətə gedibmiş, anası da bir kişi ilə telefonla danışırmış. Buna görə adam öldürülərmi? Həmin hadisənin altına yazan 200-dən çox şərhin demək olar ki, hamısını oxudum. Bu şərhlərdən 10-20 nəfəri oğlanı qınadı. Qalanları isə bu qadını əxlaqsız bir qadın elan etdilər və oğlana anasını öldürməkdə

haqq qazandırdılar. Mən bu şərhlərdən gördüm ki, bizdə bir çoxunun başı xarab olub. Nə qeyrət-namus məsələsini salıblar ortaya? Bu, dul qadındır, kiminlə görüşə, ailə qura bilməz? Millətimizin bu qədər cahil olması mənə dəhşətə gətirir. Məndə insanlara qarşı artıq qorxu yaranıb. Hətta yolda gedərkən belə kimsə sizi vura, öldürə bilər. Yəni o qədər bizim millət aqressivləşib. Sonuncu cinayətə gəlincə, oğlanın videosuna qulaq asdım. Deyir nevrozam. O nevroz deyil, sadəcə olaraq psixopat və sosiopatdır. Psixopat o anımlı hesab olunur. Nəticə etibarilə bu gün Azərbaycan cəmiyyətində kütləvi şəkildə psixopatlaşma gedir. Psixopat o insandır ki, nə özü yaşayır, nə də başqasını qoyur yaşamağa. Mən bu cinayətdə qızın valideynlərini qınamaq istəmirəm. Amma burada övlad və valideyn arasında münasibətlər də böyük rol oynayır. Sizcə, bir Azərbaycan ailəsində qız gəlib anasına

"Azərbaycan cəmiyyətində kütləvi psixopatlaşma gedir"

və ya atasına mən bir oğlan sevirəm, indi sevmirəm və o, mənə təqib edir, qorxuram deyə bilərmi? Təbii ki, yox. Elə valideynləri o qızın başına oyun açarlar. Ona görə də qız məcburdur gizlətməyə. Amma qız gizlətməsəydi və valideynləri ilə arasında səmimiyyət olsaydı bu hadisə də baş verməzdi. Biz özümüz məcbur edirik ki, övladlarımız yalan danışsın, səmimi olmasın. Mən əminəm ki, o oğlanın ailəsində də, ətrafında da problem olub. Səhv vaxtı bu cür uşaqlarla məşğul olmaq üçün polis idarələrində xüsusi otaqlar olardı. Onlarla maarifləndirici tədbirlər görürdülər. Amma indi bu yoxdur. Hazırda insanların psixi sağlamlığı yaxşı deyil. İnsanlar düşünür ki, əsas səhhətləri sağlam olsun. Psixikaya fikir verən yoxdur".

Psixoloq gələcəkdə bu kimi hadisələrin kütləvi hal ala biləcəyini dedi: "Hadisəyə kütləvi şəkildə baxanda isti ölkələrdə, xüsusən də Şərqi ölkələrində orada aqressiyanın daha çox olduğunu görürük. İnsan başının bir hissəsi var ki, o qızır və həmin insan aqressivləşir. Bu insanlar daha qaranıq olurlar. Məsələn, ABŞ-da cinayət törədənər, oğurluq edənlər daha çox qaradərililərdir. Afrika qitəsi qızılla, brilyantla, heyvanlarla, neftlə zəngin olan qitədir. Am-

ma acından ölürlər. Çünki qaradərili, qaranıq insanlar işləməyi xoşlamırlar. Onlar istəyirlər ki, işləmədən pul qazansınlar. Azərbaycanda balaca uşaqlar arasında sorğu keçirib gördük ki, onların hamısı ya polis, ya nazir, ya da prezident olmaq istəyir. Heç kim fəhlə və ya fiziki əziyyət tələb edən iş istəmir. Mən 15 il bundan əvvəl proqnoz vermişdim ki, cinayət hadisələri artacaq. Belə də oldu. Bundan sonra da cinayət hadisələri kütləvi hal ala bilər".

Maraqlıdır, cinayət törədəninin azyaşlı olması nəzərə alınaraq ömürlük cəza almaya və ya cəzası yüngülləşdirilə bilərmi?

Hüquqşünas Müzəffər Baxış bildirdi ki, əgər oğlanın 20 yaş tamam olubsa, ona ömürlük həbs cəzası verilməlidir: "Oğlanın 20 yaş tamam olubsa, ona ömürlük həbs cəzası təyin ediləcəyi ilə bağlı heç bir problem yoxdur. Əgər o, 18 yaşına qədər o cinayəti törətsəydi, bu zaman ona yetkinlik yaşına çatmadığına görə ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası təyin edilə bilməzdi. Ona təyin edilən cəza 10 ildən artıq ola bilməzdi. Amma 20 yaş tamam olubsa, xüsusi amansızlıqla cinayət törədib, onun əməli Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4-cü maddəsinə uyğun olaraq təsnif olunacaq. Hə-



Dəyanət Rzayev:
"İnsanlar düşünür ki, əsas səhhətləri sağlam olsun, psixikaya fikir verən yoxdur..."



Müzəffər Baxışov:
"20 yaş tamam olan qatilə ömürlük həbs cəzası kəsilə bilər..."

min maddəyə görə, 14 ildən 20 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə və ya ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulub. İşin halları nəzərə alınaraq məhkəmə ona ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası təyin edə bilər. Hər bir halda bu səlahiyyət məhkəmənin əlindədir. Onun könüllü təslim olması onun əməlinə yüngülləşdirici hal ola bilər. Amma əməlinə ağırlaşdırıcı hal da var. Cinayət Məcəlləsinin 61.1.2-ci maddəsinə görə, cina-

yətin ağır nəticələrə səbəb olması ağırlaşdırıcı haldır. Yəni bu cinayət ağır nəticələrə səbəb olub və gənc bir qız həyatdan məhrum olub. Hər bir halda istintaq nəticəsində araşdırma aparıldıqdan sonra onun əməlinə cəzanı yüngülləşdirən və ağırlaşdırıcı halların məzmununa hüquqi qiymət verildikdən sonra məhkəmə ona ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzasının tətbiqi edilə bilməyəcəyi məsələsini həll edəcəkdir".

□ Günel MANAFLI

"Qardaşımın qatilləri cəzalarını alana qədər mübarizə aparacağam"

Öldürülən məhkum Elşad Babayevin bacısı: "Onu döyüb öldürən Firdosi, Faiq, Rahib bilsinlər ki, mən qardaşımın qanını yerdə qoyan deyiləm"

Dekabrın 22-də Penitensiar Xidmətin 14 saylı Cəzaçəkmə Müəssisəsində dünyasını dəyişən məhkum Elşad Babayevin yaxınları istintaqın gedişindən narazıdılar. Məhkumun bacısı Simuzər Babayeva "Yeni MUSA VAT"-a deyib ki, qardaşının öldürülməsinin araşdırılması əvəzinə iş üzrə şahidlik edib həqiqəti söyləyən və söyləyə biləcək məhkumlara qarşı aqressiv münasibət sorgulanır.

Onlara ciddi problemlər yaranır. Bundan başqa qardaşının döyülərək öldürülməsində iştirak etmiş cəzaçəkmə müəssisəsi əməkdaşları da tutduqları vəzifədən uzaqlaşdırılmayıblar: "Həmin əməkdaşlar şahidlik edə biləcək məhkumlara nəzarət edir. Belə bir vəziyyətdə hansı istintaqdan söhbət gedə bilər? Müstəntiq gedib məhkumu dindirdi, məhkum da həqiqəti dedi. Ondan sonra müstəntiq cəzaçəkmə müəssisəsini tərk edib gedir. Məhkumla ona nəzarət edən türmə işçisi üz-üzə qalır. Belə bir vəziyyətdə işin obyektiv aparılacağına kim zəmanət verə bilər? Mənim qardaşımı türmə işçiləri məhkumların gözü qarşısında döyüb öldürüblər. Həmin məh-

kumların bəzilərinin başına oyun açdılar. Onları xəstə adı ilə "tubzon"-a göndərərək orada amansız işgəncələrə məruz qoydular. Bu qanunsuzluqlar bu gün də davam edir". S.Babayeva qardaşının ölüm səbəbinin saxtalaşdırıldığını və cinayət işinin gedişatının daha çox olayın ört-basdır olunmasına xidmət etdiyini deyib: "Qaradağ Rayon Məhkəmə Tibb Ekspertizasından mənə verilən ölüm kağızında yazıblar ki, güya qardaşım ürək tutmasından - kardiomiopatiyadan ölüb. Amma türmədə hamı bilir ki, qardaşımın ölümünə səbəb ona verilən işgəncələrdir, döyülmə zamanı aldığı xəsarətlərdir. Onun ürəyi heç vaxt ağrımayıb. Həmin rəyi verən məh-

kəmə tibb ekperti qardaşımı öldürənlərə şərik oldu. Onların cinayətinin öz saxta rəyi ilə gizlədilməsinə xidmət etdi. Həmin ekspertin də cəzalandırılması məsələsini prokurorluq həll etməlidir. Mən demişəm, bir daha təkrar edirəm, qardaşımın qatilləri cəzalarını almayınca mübarizə aparacağam. Hamı bilir ki, Elşada işgəncəni dekabrın 13-də veriblər. Qardaşımı ölmündən 10 gün əvvəl "do prihod" aparıb orada döyüb işgəncələrə məruz qoyublar. Onu orada 10 gün betonun üstündə saxlayıblar. Dekabrın 22-nə qədər qardaşıma çörək-su verməyiblər. Sonradan onu ölümcül durumda "kars"-a köçürüblər. Bunu edənlər cəzalarını alaçaqlar. Elşadı öldürənlər türmədə məhkumları döyməklə, işgəncə verməklə ad çıxaran nəzarətçilər Firdosi, Faiq, Rahibdir. Qardaşımı döyüb öldürən Firdosi, Faiq, Rahib evlərində rahat yatmasınlar, bilsinlər ki, mən qardaşımın qanını yerdə

qoyan deyiləm. Cavab verəcəklər. Qanun qarşısında, Allah qarşısında etdiklərinin qarşılığı olacaq".

S.Babayevanın qardaşının öldürülməsi haqda dürüst ifadə verə biləcək məhkumlardan biri də baş redaktor Araz Quliyevdir. Onun barəsində bu il martın 19-da 14 saylı Cəzaçəkmə Müəssisəsində səyyar məhkəmə keçirilib. 14 saylı CÇM-də keçirilən məhkəmədə Qaradağ Rayon Məhkəməsi Araz Quliyevin 3 il müddətində Qobustan Qapalı Həbsxanasına köçürülməsi haqda qərar qəbul edib. Qərarda A.Quliyevin həbsxanada intizam qaydalarını pozduğu, müəssisənin təmir işlərinə köməklik etmədiyi, dustaqlar arasında dini təbliğat apardığı(?), dini mərsiyələr oxuduğu qeyd olunub. Araz Quliyev və onun vəkil-i Yavər Hüseyn qərarı əldə edəndən sonra apelyasiya şikayəti veriblər. Elşad Babayev 14 saylı cəzaçəkmə müəssisəsinin əməkdaşları tərəfindən



karserdə öldürüldükdən sonra məhkumlar E.Babayevin ölümünə görə etiraz aksiyası keçiriblər. Aksiyada türmənin bir neçə əməkdaşını döyülməkdən xilas edən, həmçinin müəssisəyə ziyan vurmağa çalışan məhkumların qarşısını alan, üsyanı sakitləşdirməyə çalışan hibab məhbusları - Araz Quliyev, Anar Qasımlı, Ramil Vəliyev, Rza Ağalı, İlham Hətəmov və digər dustaqlar 14 saylı həbsxananın rəisi Əli İbrahimov tərəfindən işgəncələrə məruz qalıblar.

Hazırda Qobustan həbsxanasında olan Araz Quliyev ilə bağlı şikayət Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə icraata verilib. İş Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Vaqif Mursaqulovun icraatına verilib. Yaxın günlərdə iş üzrə məhkəmənin keçirilmə vaxtı məlum olacaq.

Yada sallaq ki, məhkum Elşad Babayevin ölümündən sonra onun meyiti Qaradağ ra-

yon Məhkəmə Tibb Ekspertizasına aparılıb. Bacısı S.Babayeva orada qardaşının fotolarını çəkib və ictimailəşdirib. İş üzrə araşdırma aparmalı olan istintaq orqanına da həmin fotoları təqdim edib. Məhkumun ölümü ilə bağlı Qaradağ Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 309.1-ci - vəzifə səlahiyyətlərini aşma maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Elşad Babayevin işgəncələrlə öldürülməsini Qaradağ Prokurorluğunda məhz belə qiymətləndiriblər. Prokurorluq orqanının bir məhkumun döyülərək, işgəncə verilərək öldürülməsinə yanaşması ölkənin cəzaçəkmə yerlərində yeni qanlı cinayətlərə yol açacağı şübhəsizdir. Fakt budur ki, məhkumu öldürənlər bu gün 14 saylı Cəzaçəkmə Müəssisəsində çalışır və 2015-ci ilin dekabrında oxşar cinayətə yol verməyəcəklərinə də təminat yoxdur.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Türkiyədə icazəsiz reklam SMS-ləri qadağan olundu, bəs Azərbaycanda?

Hər gün müxtəlif operatorlardan mobil telefonlarımızı "Ulduz ovuna çıx, 20 qəpiyə 5000 manat qazan!", "Sevgi yaz 9095 nömrəsinə göndər və hər günə bir sevgi mesajı bizdən al" və ya "İdealda 50% endirim, tələsin!", "Sabina parfümeriyada endirim, 1-ni alana 1-i hədiyyə" və ya ulduz fahını öyrən, bu müğənni bu gün nə geyindi, öyrən tipli mesajlar gəlir.

Belə bezdirici mesajlar bəzən vacib görüşlərdə və ya sükan arxasında olduğumuz zamanlarda gəlir ki, bu da insanların diqqətini yayındırır. Bəzən gələn SMS-lərin qarşısını almaq üçün SMS gələn qısa nömrələrə "stop" yazıb göndərsək belə, yenə də bu bezdirici SMS-lərin ardı-arası kəsilmir. Ümumiyyətlə, dünya ölkələri ilə müqayisədə Azərbaycanda mobil və stasionar telefonlardan daha çox istifadə edilir. Hətta mobil telefonlardan istifadəyə görə azərbaycanlılar Avropada türklərdən sonra 2-ci yeri tuturlar. Buna görə də digər ölkələrlə müqayisədə lüzumsuz reklam SMS-lərinin Azərbaycanda nəyə görə çox olması başa düşülür. Çünki mobil operatorlar öz biznes maraqlarını bu cür - insanları aldatmaqla həyata keçirir.

Əslində isə bu cür bezdirici SMS-lər abunəçinin razılığı ilə olmalıdır. Mobil telefon istifadəsinə öncə reklam SMS-nin qəbul olunmasına dair bildiriş xəbərdarlığı göndərilmişdir. Əgər istifadəçi həmin bildiriş mesajının müəmmədi gəlməsinə razılıq verərsə, onun telefonuna bu tipli SMS-ləri göndərmək olar. Ancaq təəssüflər olsun ki, Azərbaycanda buna önəm verilmir. SMS marketi ilə məşğul olan provayderlər mobil operatorların xidmətini satırlar.

Bir çox ölkələrdə bu cür SMS-lərin qarşısını almaq üçün sət tədbirlər həyata keçirilir. Bu günlərdə Türkiyədə vətəndaşlara bu tip reklam xarakterli qısa mesajlar və elektron e-mail məktublarnın göndərilməsi qadağan edildi. Qadağa qanununa görə, izinsiz olaraq vətəndaşlara reklam tipli SMS



yollayan mobil operatorlar və ya reklamçı şirkətlər 1000 lirədən 5000 lirəyə qədər cərimə olunacaq. Abonentin razılığı olmadan göndərilən qısa SMS-reklamaların yayımını həyata keçirən şirkətlərin cəzalandırılmasını isə Türkiyə Ticarət Nazirliyi həyata keçirəcək. Rusiyada da mobil telefon abunəçisinə razılıq alınmadan SMS-i göndərmək mümkün deyil. Rusiyada bu günlərdə qüvvəyə minən "Rabite haqqında" Qanuna edilmiş dəyişiklik belə tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir. Deyişikliyə görə, reklam SMS-lərini

göndərmək üçün operator abunəçisi ilə ayrıca müqavilə bağlamalıdır. Abunəçinin razılığı olmadan onun nömrəsinə reklam tipli SMS-lər göndərsə, Antiinhisar Xidməti operatorla bağlı ölçü götürəcək.

Azərbaycanda da abonentlərin icazəsi olmadan onlara mesaj göndərilməsi problemi dəfələrlə Milli Məclisdə müzakirə edilmişdir, hətta bununla bağlı Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi də bir sıra müzakirələr aparıb da, ortada hələ ki, konkret qadağa yoxdur.

□ Günel MANAFLI

Gəncədə avtoqəza: meyiti küçədə qoyub qaçdılar...

Gəncədə bir nəfərin ölümü ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Gəncə şəhər Baş Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, hadisə mayın 3-də saat 6 radələrində şəhərin Totanlı küçəsində qeydə alınıb.



Sürücüsünün şəxsiyyəti hələ ki, müəyyənləşməyən "VAZ- 21015" markalı avtomobil hərəkətdə olarkən idarəetmədən çıxıb və yolun kənarındakı divara çırpılıb.

Qəza zamanı avtomobildə olan səmşişnlərdən biri, 1990-cı il təvəllüdü Gəncə şəhər sakini, Məhəmməd Seyidəli oğlu Əzizov aldığı xəsarət nəticəsində hadisə yerində ölüb. Sürücü və avtomobildə olan digər səmşişnlər isə hadisə yerindən qaçıblar.

Faktla bağlı Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsində araşdırma aparılır.

Növbəli iş rejimi Əmək Məcəlləsinə uyğundurmu?

Sahib Məmmədov: "Vaxtından əlavə iş görə vəzifə məqsəti artıq ödənilməlidir"

Azərbaycan Nazirlər Kabinetinin iş vaxtı rejiminin dəyişdirilməsi ilə bağlı sərəncamı artıq qüvvəyə minib. Sərəncam "Bakı-2015" I Avropa Oyunlarının keçirilməsi ilə əlaqədar imzalanıb. Sərəncam Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən dövlət və qeyri-dövlət müəssisə və təşkilatlarında çalışan işçilərə şamil edilir.



Sərəncamda qeyd olunub ki, 2015-ci ildə Bakı şəhərində I Avropa Oyunlarının keçirilməsi ilə əlaqədar nəqliyyat vasitələrinin maneəsiz və təhlükəsiz hərəkətini təmin etmək, işçi qüvvəsinin və tamaşaçıların ictimai nəqliyyat sisteminin (metro və avtobus) mövcud imkanlarından tam şəkildə istifadə etmələrinə şərait yaratmaq məqsədilə 2015-ci il mayın 1-dən iyulun 1-dək Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən dövlət orqanlarında, dövlət müəssisə və təşkilatlarında çalışan işçilərin (növbəli iş vaxtı rejimi əsasında və təhsil müəssisələrində işləyənlər istisna olmaqla) əmək funksiyalarını nəzərə almaqla, iş vaxtı rejimi aşağıda göstəriləyimi kimi pilləli şəkildə təşkil edilmişdir. işçilərin 25 faizi üçün saat 8:00-dan saat 17:00-dək; işçilərin 25 faizi üçün saat 9:00-dan saat 18:00-dək; işçilərin 25 faizi üçün saat 9:30-dan saat 18:30-dək; Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət müəssisə və təşkilatlarında çalışan işçilərin isə (növbəli iş vaxtı rejimi əsasında və təhsil müəssisələrində işləyənlər istisna olmaqla) əmək funksiyalarını nəzərə almaqla, iş vaxtı rejiminin göstəriləyimi kimi pilləli şəkildə təşkil tövsiyə edilir. Belə ki, işçilərin 50 faizi üçün saat 8:00-dan saat 17:00-dək, digər 50 faizi üçün isə saat 8:30-dan saat 17:30-dək.

Marafıldır, növbəli iş rejimi Əmək Məcəlləsinə uyğundurmu? Artıq iş saatlarına görə işçilərə əlavə pul verilməyəcəkmi?

Əmək Hüquqları Müdafiəsi Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədov bunun dünya praktikasında da baş verən bir hal olduğunu və heç bir Əmək məəcəlləsinə tərs olmadığını bildirdi: "8 saatlıq iş rejimi yəne də qalır. Sadəcə olaraq grafik dəyişir. Əmək məəcəlləsi iş rejimi məsələlərini tənzimləyir. Bu işə götürən öz hüquqdu ki, iş rejimini özü tənzimləsin. Amma bu iş rejimi 8 saatdan artıq olmamalıdır. Bu iş rejimi də 1, 2, 3, 4 və daha artıq növbəli ola bilər. İş vaxtı rejiminin dəyişdirilməsi ilə bağlı Nazirlər Kabinetinin qərarı isə müvəqqəti bir tədbirdir. Yəni bu pik sıklığın qarşısını almaq üçün olan bir tədbirdir. Nə qədər effektiv olacağına deyə bilmərəm. Çünki Azərbaycanda yarım milyon hüquqi və fiziki şəxs və iş yeri var. Onun da əksəriyyəti Bakıda cəmləşib. 263 nəfərdə dövlət əmək müfəttişidir. Onları bir-bir yoxlamaq mümkün deyil. Həmçinin 3-5 nəfərlik xırda iş yerlərində bunları tənzimləmək mümkün olmayacaq. Yalnız iri müəssisələrə nəzarət etmək olar. Qeyri formal əmək bazarına nəzarət etmək heç mümkün deyil. Buna görə də effektiv nə dərəcədə olacağını bilmirəm. Amma Nazirlər Kabinetinin qərarında əmək məəcəlləsinə zidd olan heç nə yoxdur. Əslində iş rejimini müvəqqəti tənzimləməyi meriyada edə bilərdi. Dünya praktikasında bu cür hallar var. Yəni bu hal qəbul olunan və mövcud olan bir praktikadır".

S.Məmmədov bildirdi ki, müəyyən bir saata qədər işləyən iş yerlərində iş saatının artırılması ilə əlaqədar olaraq həmin saata uyğun əlavə məaş verilməlidir: "İş vaxtından artıq iş görə əmək məəcəlləsinə uyğun olaraq ən azı vəzifə məaşığı artıq ödənilməlidir. Əgər ödənilməyəcəksə bu artıq qanun pozuntusu hesab ediləcək. Çünki bu Əmək məəcəlləsində bir mənalı yazılıb ki, iş vaxtından artıq həftə ərzində işçini 4 saata qədər iş vaxtından artıq işə cəlb etmək olar. Bu zamanda ona əlavə hasilat işə müzd sistemi ilə ödənilirsə, hasil etdiyi məhsulun müəyyən olunan tarifinin iki qat mislinə yaxud vaxta müzd işləyirsə, işlədiyi saatın pulunu almalıdır. Məsələn, işçi 8 saata 40 manat alırdısa, 2 saat artıq işləyəcəksə 20 manat əlavə almalıdır".

□ Günel MANAFLI

Əyləncəli, sürətli, asan!

Speak English

Klassik metodlardan fərqli olaraq, Siz passiv deyil, aktiv dilləyicisiniz!

Kursumuzun sizə vəd etdiyi bacarıqlar:

- ✓ İlk dərindən son dərəcə qədər ingiliscə danışmaq!
- ✓ Sözləri ezərləməklə deyil onları istifadə edərək öyrənmək!
- ✓ Danışaraq sürətli qrammatika bilgisi əldə etmək!
- ✓ Əla tələffüz və gürvənlə danışmaq!
- ✓ Real ingiliscə sərbəst!

EXPLOSION english

İdarəti kursumuz təcrübədən istifadə edilmiş HÖDİYYƏ olmur!

Bakı şəhəri, Bünyat Sadarov küç. 2, ev 2.
(012) 492 61 75; (051) 433 46 87; (070) 806 56 63
(İçəri Şəhər metrosu, İran səfirliyinin yanı)

Kisilər!!! Axırıncı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenoması (vazidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saqların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunclarm dərmanatsız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

ORİJİNAL AKSESUARLAR

Ucuz qiymətlərə, gözəl, keyfiyyətli hədiyyələr və ev üçün bəzək əşyaları



"SƏDƏRƏK" TİCARƏT MƏRKƏZİ

3-cü zona, 15-ci sıra, 40 nömrəli mağaza

Elan

Təcili sərfəli qiymətə 4 otaqlı mənzil satılır.

Nərimanov Məhkəməsinin həyatında, Stalin layihəli daş binada 4 otaqlı əla təmirli mənzil satılır. 4/2, ümumi sahəsi 120 kv.m, kupe şkaflı, geniş, işıqlı otaqları, döşəmə mozaika parket, mətbəx və digər bütün mebellər, böyük vanna otağı, cakkuzi, sakit, təmiz həyət, parkovka yeri var. Qiyməti 190 min manat. Bundan əlavə 2 maşınlaq daş qaraj da satışdadır. (36 kv.m. qiyməti-50.000 AZN.) Mənzilin bütün sənədləri qaydasındadır, mebelləri ilə bir yerdə satılır.

Tel: (051) 984-90-63

Elan

Jeleznovodsk şəhəri, stansiya Beştay, Qlinki-15 ünvanında ikimərtəbəli binanın 1-ci mərtəbəsində tam təmirli 2 otaqlı mənzil, kombi sistemi ilə təchiz olunub, avadanlıqları ilə birlikdə Bakı şəhərinin istənilən yerində mənzillə dəyişdirilir.

Əlaqə nömrəsi: +79283706928

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Rusiyada “qanuni oğru”lar növbəti irimiyaşlı “sxodka”ya hazırladığı bir vaxtda Rövşən Camyev (“Lənkəranski”) və “Ded Xasan” qruplaşması arasında gərginlik daha da artıb. Məlumdur ki, 2013-cü ilin yanvar ayının 16-da öldürülən Aslan Usoyanın (“Ded Xasan”) tərəfdarları bu qətlə “Lənkəranski”ni günahlandırarsalar da, ötən müddətdə bunu sübut edəcək dəlillər ortaya qoymayıblar.



düşərək gizləne bilib. Sonra məlum olmuşdu ki, killerlər dəstəsi “Kaxa” ilə bərabər “Lənkəranski” və “Taxa”-nı da öldürmək tapşırığı alıblarmış. Ancaq killerlər otele gəlməzdən əvvəl Rövşən “Lənkəranski” və “Taxi” Odessanı tərk edib. Buna görə də killerlərin gülləsinə ancaq həmin vaxt otdə olan “Kaxa” tuş gəlib.

Məlumatla görə, “üçlüyü” çəçen “qanuni oğru” Adlanın qətlində əli olduğu üçün öldürmək istəyiblər. Adlanın düşmənciliyinin səbəbinə gəlinə, qarşıdurma 2006-cı

Çəçenlər “Lənkəranski”ni

“öldürmək istəyir

Azərbaycanlı “qanuni oğru” və gürcü “zakonniklər” üçün “ləngimiş intiqam”....

“Lənkəranski”nin yaxın adamı, kriminal aləmdə “Rufo Gəncinski” kimi tanınan azərbaycanlı kriminal avtoritet Ül-fət Tağıyevin “Ded Xasan”ın qətlində iştirakı sübut edilməsə də, Moskva məhkəməsi onu ötən ay 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edib.

İspaniya həbsxanasından çıxan Zaxari Kalaşovun (“Şakro Molodoy”) Moskvaya qayıtmasından sonra “Ded Xasan” klanı “ləngimiş intiqam” mövzusunı yenidən gündəmə gətirib.

“Şakro” da “Ded Xasan” klanının əsas lideri kimi bu cinayətin açılmasına ciddi maraq göstərir, amma onun da hələ ki “Lənkəranski”ni suçlamaq üçün ciddi dəlilləri yoxdur. Əksinə, o, bitərəfliliyini saxlamaq üçün “Lənkəranski”ni suçlamır və belə görünür ki, hər şeyi Moskvada gözlənilən “sxodka” həll edəcək. Ancaq maraqlıdır ki, məhz bu ərəfədə İnterpol xətti ilə axtarılda olan “Lənkəranski” xeyli feallaşdır.

Bir neçə gün əvvəl Türkiyədə “qanuni oğru”ların irimiyaşlı “sxodka”sını keçirən “Lənkəranski” “Ded Xasan” qruplaşmasına yaxın olan 4 belaruslu “qanuni oğru”nun - “Mumu” ləqəbli Oleq Gerasimovun, “Paştet” kimi tanınan Pavel Alikseyeviçin, “Medvejonok” ləqəbli Aleksandr Medvedevin və “Lebed” kimi məşhurlaşan Ruslan Lebedin adını əlindən alıb.

Bundan sonra “Lənkəranski” tərəfdarları İstanbulda “Ded Xasan”ın ardıcılardan olan meqrel “qanuni oğru” Roland Qeçəkcorini sət cəzalandırıb. Xəbərlərə görə, Rolandın olduğu hoteldə hücum etmiş dəstəyə gürcü “qanuni oğru” Georgi Uqlava (“Taxi”) rəhbərlik edib. “Lənkəranski” hoteldə “Ded Xasan” tərəfdarı



«Taxi»



«Kaxa»

olan və yenidən taclandırılmış meqrel “qanuni oğru”ları cəzalandırmaq üçün gedib. Amma hoteldə onun əlinə yalnız iki nəfər keçib. Ələ keçənlərdən Paat Malenkiy tam “Ded Xasan” tərəfdarı sayılmadığına görə ona toxunmayıblar. Amma hadisə zamanı Roland bərk döyüldü. Bundan sonra “Ded Xasan” tərəfdarları 34 nəfərin imzası ilə Rolandı müdafiə etmək üçün məktub imzalayıblar. Onlar “Şakro”nun verəcəyi qərarı gözləyirlər.

Son vaxtlar “Lənkəranski”nin adı “Taxi” və “Kaxa Qalski” ləqəbi ilə tanınan Kaxaber Parpaliya ilə birgə çox çəkilir ki, bu barədə yazının sonunda məlumat verəcəyik.

Fevralın 3-də Rusiya Da-xili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları 53 yaşlı “Taxi” və 39 yaşlı “Kaxa”-nı həbs etmişdilər. Axtarış zamanı “Taxi”nin üzərindən başqa şəxsin adına olan

pasport tapılıb. Bundan əlavə avtoritetlərdən birinin mühafizəçisində qanunsuz silah aşkarlanaraq götürülüb. “Kaxa” millis nəzarətdən çıxan kimi “Taxi”nin da azadlığı üçün çalışıb. Məlumatlara görə, “Taxi” Baykalətəfi ərazilərdə kriminala nəzarət edir və bu səbəbdən onun azadlığı üçün pul toplamaq o qədər çətin olmayıb.

Bu ilin yanvarında İrəvanda baş tutmayan “sxodka”da “Taxi” və “Kaxa” iştirakçı olmuşdular. Onlar İrəvana uça-salar da, “sxodka” təxire salındığı üçün geri qayıdıblar. Ötən ilin sentyabrında “Kaxa”-ya Odessada sui-qəsd edilmişdi. Moldova vətəndaşları olan killerlər “qanuni oğru”nun maşınını atəşə tutmuşdular. Nəticədə onun yanında olan 17 yaşlı model Li-za Melniçuk həlak olub. “Qanuni oğru” özü isə maşından

İdè Moskvadakı “Qenaçvalle” restoranından başlayıb. Belə ki, “qanuni oğru” Tamaz Pipiliyaya məxsus restoranda “Kaxa” və “Taxi” dava salıblar. Onlar iş vaxtının bitməsinə baxmayaraq musiqiçilərə məhni sifariş ediblər. “Yox” cavabı aldıqda isə onlar həm musiqiçiləri, həm də restoranın administratorunu döyüblər. Tamaza zəng etdikdə o da kü-

May ayında toy çalınacaqmı?

Bu ayda xeyir iş edənlərin sayı ildən-ilə artır...

Azərbaycan cəmiyyətində may ayında toy etməklə bağlı səbəbi məlum bir ənənə var. Hətta el arasında may ayını “vay ayı” kimi adlandıranlar var. Bəs mayda niyə toy və yaxud xeyir işlərini həyata keçirmək olmaz?



İnanclara görə, may ayında toy edilməməsinin səbəbi yasəmən çiçək açmasıdır. Ta qədimdən yasəmən el arasında uğursuzluq simvolu hesab edilib. Deyilənə görə, yasəmən çiçəyinin mənası “ya sən, ya mən” deməkdir.

Bəziləri isə səbəb kimi may ayında yağın yağışların çoxluğu ilə əlaqələndirirlər. İnanca görə, bu ay təbiətin ağlayan dövrü olduğundan insanlar şadlıq etmək istəmirlər.

Bir çoxları isə qeyd edirlər ki, bu cür adət bizə ruslardan gəlib. Adətən xristian dinində may ayı ağır ay kimi qeyd edilir. Bəziləri isə mayda toy edilməməsinin səbəbini fəsil dəyişməsi ilə izah edirlər. Deyilənlərə görə, may ayında orqanizmdə canlanma olduğundan xəstəliklərin bir çoxu məhz bu ayda özünü bürzə verir. Məsələnin dini tərəfinə gəldikdə isə məlum olur ki, bu inancın dinimizlə də heç bir aidiyyəti yoxdur. İsamda mayda xeyir işlərinin keçirilməsi ilə bağlı qadağa yoxdur.

Lakin o da məlum olub ki, cəmiyyətimizdə bu adət getdikcə sənəyir. Məsələyə öncə tanınmış müğənnilərin rəyini öyrəndik.

Müğənni Manaf Ağayev: “Bütün bunlar boş-boş söhbətlərdir. Mənim bildiyimə görə, vaxtilə erməni faşisti Andranikin qu-lağı may ayında kəsildiyindən ermənilər bunu qəbul edə bilmir və insanların beyninə yeridiblər ki, bu ayda heç bir şənlik etmək olmaz. Bizim cəmiyyət də kor-koranə onların dediklərinə inanıb”. Müğənni övladlarının toyunu məhz may ayında edəcəyini bildirdi: “May - toy üçün elə ən yaxşı vaxtdır. Bu ayda təbiət yenilənir, cavanların qanı qaynayır, hər tərəf baharın gözəlliyinə bürünür”.

Əməkdar artist Nüşabə Ələsgərli də bu inancın qondarma erməni “soqırım”ı ilə bağlı olduğunu dedi: “Aprelin 24-nü ermənilər “soyqırım” günü kimi qeyd edərək qırx gün yas saxlayırdılar. Bu da mayın sonunadək davam etdiyindən bu müddətdə heç bir şənlik keçirmirdilər və bizimkiləri də bu addımı atmağa vadar edirdilər. Bu haqda sonralar xəbər tutmuşuq. Bakıda yarım milyon erməni yaşayırdı. Onlar may ayı gələn kimi hay-küy salırdılar ki, toy etmək olmaz. O vaxtdan biz də onların küyünə düşmüşük. Halbuki, may ayında təbiət oyanır, ölkəmizdə gözəl bayramlar keçirilir. Diqqət etsəniz, bu ayda şou-biznes aləmində xeyli toylar olacaq. Məsələn, Faiq Qazaxlı qızına toy etdi, Vaqif Şixəliyev oğluna kiçik toy mərasimi etdi, tanınmış aparıcı Elgiz bu ay özünə toy edəcək və s”.

Müğənni-bəstəkar Cabbar Musayev: “Əgər insanlar bilsələr ki, bu ayda toy etmək daha yaxşıdır, onda hər kəs toylarını elə bu aya salar. Bu köhnə və anlaşılmaz adətdir. Şükür ki, xalqımız artıq başa düşüb ki, bu adətin heç bir əhəmiyyəti yoxdur və getdikcə ildən-ilə bu inanc da yox olub gedir. Doğrudur, bu il də toy sifarişlərinin sayı azdır, lakin ötən illərə nisbətən dirçəliş var”.

Xalq artisti Könül Kərimova da ötən illərə nisbətən may ayında toy etmək istəyənlərin sayının artdığını söylədi: “Mayda toy edilməz” kimi bir adətin olması çox yersizdir. Əksinə, cavanlarımızın məhz bu ayda evlənməkləri daha yaxşıdır. İnsanlarımız artıq bunu dərk etməyə başlayıb.

Mətbuatda da bu barədə xeyli maarifləndirmə işləri aparıldı. Xalq anladı ki, bu adətin bizə heç bir aidiyyəti yoxdur”.

Bəs mayda şadlıq evlərinin sifariş qəbulu nə yerdədir? “Xudafərin” şadlıq sarayının administratoru bildirdi ki, bu məsələdə maarifləndirmə mühüm rol oynayır: “Bu məsələ bizim yaralı yerimizdir. İnsanlarımız bu barədə doğru maarifləndirilməlidir. Əksinə, may ayı təbiətin oyanan vaxtına təsadüf etdiyindən məhz bu ay toyların edilməsi daha məsləhətlidir”.

“İmperator” şadlıq sarayından verilən məlumata görə, toyların sifarişində ötən illərə nisbətən fərq var. Lakin vəziyyət o qədər də qənatəbəxş deyil.

“Monte Karlo” şadlıq sarayının rəhbəri də hər şeyin təbliğatdan asılı olduğunu dedi: “Bu ayın heç bir dini, psixoloji, astroloji əsasının olmaması ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. Toy sifarişlərinin sayına gəldikdə, ötən ilə nisbətən bir qədər fərq var”.

“Ay işığı” şadlıq evinin baş administratoru da bildirdi ki, artıq insanlar may ayında toy etməkdə fəallıq göstərirlər:

“Bu inanc qondarma erməni “soyqırım”ı ilə bağlıdır. Vaxtilə biz onlarla birgə yaşadığımızdan bizim cəmiyyətdə də sirayət etmişdi. İndi millətimiz həqiqəti anlamağa başlayıb. Ötən illərdə ümumiyyətlə may ayında toylar olmurdu, artıq bu ayda toy edənlərin sayı ildən-ilə artır”.

Qeyd edək ki, mayın 30-da Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin rəhbəri İsa Qəmbər kiçik oğlu Turqut Qəmbərə toy edəcək. Toy mərasimi “Xudafərin” şadlıq sarayında baş tutacaq.



MÜSAVAT

Son səhifə

N 95 (6123) 4 may 2015

10 ən faydalı ərzaq

Düzgün qidalanma insana qoca yaşda da gənc qalmağa kömək edir. İnsan yaşlandıqda, sağlamlığını qorumaq üçün az qida qəbul etməli, lakin qəbul etdiyi qidada çoxlu qidalı maddələr olmalıdır. Sağlamlığı qorumaq üçün düzgün qidalanmaya əməl etmək lazımdır. Düzgün qidalanma istəyənlər üçün The Daily Mirror qəzeti 10 ən faydalı ərzağın siyahısını dərc edib:

1. Qəhvəyi düyü - çoxları karbohidratları az yeməyə çalışırlar, çünki ümumi fikrə görə insan onlardan kökəlidir. Lakin onlar ümumi energetik səviyyəni saxlamaq üçün çox vacibdirlər.
2. Toyuq yumurtası - onun haqqında çox vaxt pis fikir söyləyirlər, lakin onlar gözləri kataraktadan qoruyan zülal lüteinin mənbəyidir. Tədqiqatlar güman etməyə əsas verir ki, yumurta tromb əmələ gəlməsinin qarşısını almaqla infarkt və insult riskini azaldır.
3. Süd - yaşlandıqca kalsiuma tələbatımız artır, ona görə də gündəlik rasionumuza kalsiumla zəngin ərzaqların daxil edilməsi vacibdir. Yağsız inək südü sağlamlıq üçün çox faydalıdır. O, osteoparozun (kövrək sümüklər - red.) profilaktikası üçün lazım olan kalsiumla zəngindir.
4. İspanaq - bu ərzaqda qidalı maddələr istənilən digər ərzaqlara nisbətən çoxdur. Yumurtadakı kimi o, gözlər üçün faydalı olan lüteinlə zəngindir. Səhər yeməyində ispanaqla yumurta yeyin.
5. Banan - təkcə bir ədəd sarı meyvənin tərkibində 467 mq kalium var ki, bu da əzələlərin (xüsusilə də ürək əzələsinin) güclü və sağlam qalması üçün lazımdır. O həmçinin, arterial təzyiğin aşağı düşməsinə kömək edir.
6. Toyuq əti - xərçəngin qarşısını alan selenin, habelə enerjini yüksəldən, beyinin işini gücləndirən B vitaminlərinin qaynağıdır.
7. Qızıl balıq əti - xolesterinin səviyyəsini aşağı salan, xərçəngin bir neçə növündən qoruyan və tromb əmələ gəlməsinin qarşısını alan omega-3 yağlar qrupu ilə zəngindir. Tədqiqatlar göstərir ki, qızıl balıq əti depressiv halı yüngülləşdirir və yaddaşın itməsini önəyir.
8. Otlar - yaşlandıqca bizim dad bilməmiş kütəşir və yeməyi dada götürmək üçün ən asan yol ona duz əlavə etməkdir. Lakin duz arterial təzyiği artırır. Ən yaxşı yeməyə otların və ədviyyatın əlavə edilməsidir. Təzə otların dadı daha güclüdür, lakin rahatlıq üçün mətbəxdə quru ot assortimentinin olması əlverişlidir.
9. Sarımsaq - kiçik bir baş sarımsağın çox böyük üstünlükləri var. Sarımsaq xərçəngin və ürək-damar xəstəliklərinin qarşısını almağa kömək edir, insult riskini azaldır. O həmçinin iltihab əleyhinə təsirə malikdir.

Boya baxıb xərçəng diaqnozu qoyacaqlar

Amerikalı alimlər 10 il əvvəldən xərçəng diaqnozu qoya biləcək yeni bir yol kəşf ediblər. Northwestern və Harvard Universitetində çalışan professorlar xromosomların ucunda olan telomerlərin boylarına baxaraq həmin şəxsin xərçəngə tutulub tutulmayacağını təsbit edə biləcəyini açıqlayıblar. Telomerlərin boyu şəxsin səhhəti və xəstəliyin ağırlıq dərəcəsi haqqında məlumat verə bilər. 13 il ərzində 800 nəfər üzərində aparılan araşdırmalar nəticəsində həmin şəxslərdən 135-nin xərçəng xəstəsi olduğunu göstərib. Xəstəliyə tutulan şəxslərin orqanizmindəki telomerlərin nəzə-



rə çarpacaq dərəcədə azaldığı görülüb. Ona görə hər il verilən qan analizinin kö-

məyi ilə xərçəngin diaqnozunu 3-4 il əvvəl qoymaq mümkündür.

Yumruqla 160 mln. dollar qazandı

Amerikalı boksçu Floyd Meyvezer "əsrin döyüş"ündə filippinli Menni Pakyaonu məğlub edib. 66,68 kq çəki dərəcəsinə Ümumdünya Boks Assosiasiyası (WBA), Ümumdünya Boks Şurası (WBC) və Ümumdünya Boks Təşkilatının (WBO) versiyaları üzrə dünya çempionu titullarının taleyi həll olunurdu. Milli.az HBO-ya istinadən bildirir ki, 12 raundluq döyüş ABS-ın Nevada ştatındakı Las-Veqas şəhərində yerləşən "MGM Grand" kazinosunun arenasında keçirilib. Döyüş hakimlərin yekdil qərarı ilə 118-110, 116-112, 116-112 hesabı ilə Meyvezerin qələbəsi ilə başa atıb. Əla müdafiə olunan və əks-hücumlarda sürətlə davranan Meyvezerin belə müdafiəsini Pakyaonun qoruyub. Boksçular bu döyüşə görə boks tarixinin ən yüksək qonorarlarını alacaqlar. Meyvezerə 160, Pakyaoya isə 140 milyon dollar verəcək. Beləliklə, 38 yaşlı Floyd Meyvezer peşəkar rinqdə keçirdiyi 48 döyüşdən hamısında qalib gəlib. Həmin qarşılaşmaların 26-nı Floyd nokautla başa vurub. Ötən ilin dekabrında 36 yaşlı tamam olmuş Pakyaonun 57 döyüşdə qalib gəlib, 6 qarşılaşmada udubuz, 2 matçı bərabərliklə bitirib.



2 dəqiqə yerimək də ömrü uzadır

İngiltərə nəşri "The Independent"-in xəbərinə görə, araşdırmalar göstərir ki, hərəkətsiz həyat tərzii səhhətlə bağlı bir sıra problemlər yaradır. Lakin oturaraq ya da uzanaraq keçirilən zamanın bir neçə dəqiqəsində yerimək belə ölüm riskini azaldır. Utah Universitetində aparılan araşdırmalar zaman zaman 3000 amerikalının 3 il ərzində səhhət, qidalanma və idmanları ilə bağlı vəziyyətləri araşdırılıb. Bir saatın 34 dəqiqəsinin oturaraq ya da uzanaraq keçirən şəxslərin səhhətində ciddi problemlər olduğu görünüb. Daha çox yataaraq vaxt keçirən şəxslərin ölüm riski digərləri ilə müqayisədə daha çoxdur.

QOÇ - Nahara qəder bütün gücünüzü qorumağa çalışın. Bunu bacarsanız, növbəti müddətdə ciddi narahatlığınız olmayacaq. Davranışlarınızda daha çox ədalət prinsiplərinə söykəyin.

Qoroskop (4 may) **Səbuhi Rəhimli**

BUĞA - Ümumi mənzərə müsbət ovqatdan xəbər verir. İştirakçısı olduğunuz proseslər daha çox xeyrinizə cərəyan edəcək. Mistik düşüncələrə dalıb özünüzü yormadınsa, daxili hesabat verin.

ƏKİZLƏR - Qarşınızda maraqlı bir təqvim durur. Hər hansı xoşagəlməzliyi gözləməyə dəyməz. Yaşca sizdən böyük olanlara diqqət ayırın. Əgər işlə bağlı olmasa, uzaq səfərə çıxmayın.

XƏRÇƏNG - İşləriniz çox olacaq. Üzərinizə düşən bütün öhdəliklərə məsuliyyət və sevgi ilə yanaşın. Əgər fəaliyyətinizə mane olmasa, yeni təklifləri rədd etməyin. Bu gün ağır qidalar yeməyin.

ŞİR - Mübahisələr silsiləsinin sonuncu mərhələsindən keçməli olacaqsınız. Bu səbəbdən dəmir kimi möhkəm olmağa cəhd edin. Saat 15-18 arası xoş təsadüflərin də şahidi ola bilərsiniz.

QIZ - Rastlaşdığınız bütün sıxıntı və gərginliklərə baxmayaraq, özünüzdə güc tapıb yeni mərhələyə hazır olmalısınız. Unutmayın ki, hərəkət etməsəniz, heç kim kənardan gəlib sizə yardımçı olmayacaq.

TƏRƏZİ - Ailə üzvlərinizin, sevdiyiniz adamların nəbzini tutmağa çalışın. Əgər qürur özünüzdə olarsa, üzr istəməkdən çəkinməyin. Qürurlu olmaq belə məqamlarda keçmir. Varlanma ehtimalınız var.

ƏQRƏB - İş günü olsa da, daha çox istirahətə vaxt ayırın. Çünki hər hansı fəaliyyət uğuru gözlənilir. Əgər şərait yarınsa yaxın ünvanlara qonaq getmək və ya sakit guşələrdən birində dincəlmək də olar.

OXATAN - Astroloji göstəricilər ümumi proseslərdən müsbət nəticəyə gələcəyinizi bildirir. Ola bilsin ki, itirilmiş nüfuzunuzu da qaytararsınız. Bu gün mənfii yüklü ifadələr işlətməyin ki, gözəndən düşməyəsiz.

OĞLAQ - Daxili gərginliyinizi dəf etmək üçün özünə və gücünə etibar etdiyiniz insanlarla bir araya gəlin. Bu gün sizin ağıllı fikir və məsləhətlərə böyük ehtiyacınız olacaq. Axşamı evinizdə keçirin.

SUTÖKƏN - Başa düşülməməyiniz sizi stress halına gətirə bilər. Buna qətiyyətlə yol verməyin. Çünki gün ərzində beyninizi dincəltmək əsas vəzifəniz olmalıdır. Qida və yuxunuza ciddi fikir verin.

BALIQLAR - Ulduzların düzümü təbəşinə hansısa işə girişməyi yolverilməz sayır. Mütləq müttəfiq köməyindən istifadə etməlisiniz. Günün sonuna doğru maddi cəhətdən irəliləyişə nail ola bilərsiniz.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Pul xərcləmədən yaşadı

Fİnləndiyalı tələbə Jill de Graaf Avropanın mərkəzində bir ay pulsuz yaşayaraq pulsuz yaşamağın da mümkün olduğunu sübut edib. 20 yaşlı gənc qız 30 gün ərzində mağazaların atmağa hazırladığı qida maddələrini yeyib. Universitetə və evə velosipedlə gedib-gələn qız bir ay ərzində heç pul xərcləməyib. Gənc qız pulsuz, yoxsul kimi yaşadığı həyat haqqında internetdə məlumat verib. Hollandiya və Belçika arasındakı kiçik bir kəndə, ətrafına qarşı diqqətli bir ailədə dünyada gəlib. Sint Lucas Universitetinə qəbul edildikdən sonra həyatı dəyişib.



Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri, R.Rüstəmov küçəsi

Redaktor: Zahid SƏFƏROĞLU

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisənziya N: B 114
SAYI: 4.300